

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Disputatio XIV. De dispositione spirituali prærequisita ad Eucharistiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

detur eiusmodi homini, propter vitandum periculum grauius irreuerentiæ.

63. Neque hic casus, si occurreret, comprehensus videtur in decretis de non neganda Eucharistia peccatoribus in fine vitæ: illa enim decreta loquuntur de peccatore vere poenitente, & cuius poenitentia sufficienter constet. Ideo enim in *Canone illo* 13. Concilij Niceni exigitur, vt cum examine Episcopi concedatur Communio, præcedente debita probatione; & in dicto cap. *super*, de hæreticis in 6. dicitur, dandam esse hæretico relapso Eucharistiam, si manifesta sit eius poenitentia. Aliunde vero periculum illud fraudis, & fictionis visa fuit causa vrgens ad negandum Viaticum Patribus Concilij Eliberini *can. 3.* cuius hæc sunt verba: *Item Flamini, qui non immolauerunt, sed munus tantum dederunt, eo quod se a finestis abstinerunt sacrificiis, placuit in fine eis præstare Communionem; acta tamen legitima poenitentia. Item ipsi si post poenitentiam fuerint machati, placuit ulterius eis non esse dandam communionem, ne luisse de Domini- ca communionem videantur.* Vides, relapsi semel datam fuisse in fine vitæ; relapsi iterum, post exactam poenitentiam non datam propter præsumptionem fictionis; quanto magis de aliquibus Indis ea fictio timeri, & præsumi potest, in quibus experientia totius vitæ ostendit, nunquam etiam post Confessionem peractam, abstinuisset ab ebrietate, superstitionibus, turpitudine, & similibus, cum neque in fine vitæ maiora signa poenitentiae veræ in iis appareant, quam in prioribus Confessionibus exhiberent.

64. In hoc ergo morali periculo irreuerentiæ non video, quæ sit ex decretis Ecclesiasticis obligatio dandi Eucharistiam. Ponamus enim, aliquem deprauatæ vitæ, & corruptis moribus, adulterum, incestuosum, concubina domi habitam, absque sacramentorum vfu per multos annos vixisse cum publico scandalo, subito autem morbo correptum, & interrogatum, an velit absolutionem, signum aliquod tenuissimum dedisse; dubium tamen, tum quia dubium est an sit corpus sui, tum quia dubitatur an fuerit ille motus naturalis, an signum poenitentiae; & quidem attentis circumstantiis fere videri certum, quod non sit sufficienter dispositus, nec habeat veram poenitentiam: propter extremum tamen periculum, & illud qualecunque dubij vestigium detur illi sub conditione Absolutio: ideone dignus censetur, cui detur Eucharistia cum tali tantoque periculo irreuerentiæ? Quid enim si ille hæreticus fuisset, & hæresiarcha obstinatissimus; daremus ne illi Eucharistiam propter illud qualecunque vestigium dubij de poenitentia volita? Certe non ita parum Ecclesia curat de reuerentia Christo debita in illo sacramento. Absolutione facilius impèdimus cū qualibet dubitationis vmbra: parum enim refert, quod verba sub cōditione proferantur, quæ conditione non existente, sacramentum non conficiunt, & alioquin extrema necessitas vrget ad adhibenda remedia etiā cū spe illa tenuissima, Christi vero maiestas, & tanti mysterij cultus cogit ad non temere illud in sterquilinum proiciendū. Non ergo repugnat, aliquem inueniri, cui, vrgente iam exitu, absolutio sub conditione detur propter maximam necessitatem, & qualecunque dubium poenitentiae volitæ; cui tamen Eucharistia propter indecentiam, & irreuerentiam dari non debeat. Hoc itaque quod de possibili statuimus, si de facto in aliquibus Indis poneretur, excusari posset Parochorum seueritas, eo quod diuturna experientia de hominū leuitate, incorrigibilitate, superstitione, ebrietate, aliisque inueteratis vitiis reddat eos fere certos de indispositione, vixque locū relinquat ad im-

Periculum
fraudis est
causa vrgens
ad negandum
Viaticum.

Quod de possi-
bili hic, forte
de facto in
Indis pone-
mus.

pertiendam absolutione sub conditione, vt in tanto periculo nihil remedium intentatū relinquatur. An vero hæc excusatio ita vniuersalis sit, vt ad communem vsum sufficiat, ipsi viderint: videtur enim difficile, quot tot, & tales circumstantiæ non solum in vno aut alio, sed in toto fere multitudine cōcurrant.

Concludo itaque, Indorum Parochos, vt muneris suo satisfaciunt, optime facturos, si quod attinet ad Communionem annuam, regulam dicti Concilij Limensis obseruent; vt quos perpexerint hunc cibum ab aliis discernere, eumque deuote cupere, & poscere, ad illum admittant, simulque pro debito suo omnes iuxta captum eorum instruant, excitent, disponant ad notitiam & desiderium huius sacramenti. Quoad viaticum vero morientium, neminem credo debere excludi, nisi talis esset ingenij, de cuius capacitate ad cognoscendum hunc cibum dubitaretur vt minimum, vel certe de eius indispositione talis esset præsumptio, quæ in reuerentiam redundaret huius sacramenti, si tribueretur, iuxta regulas supra positas. Caucant tamen ministri, ne delidia ipsorum in instruendo, & mouendo, ac excitando ad pietatem, ac veram poenitentiam moribundo, incapacitatis, aut indispositionis, quæ præterdatur, causa sit.

Restat dubium de Energumenis, de quibus olim varij vsus fuerunt, & propter decentiam illis negabatur Communio. Postea vero data fuit, vt constat ex Cassiano *Collat. 7. c. 30.* & Prospero *lib. 4. de prædicationib. & promissionib. cap. 6.* & ex Concilio Araul. *can. 14.* Quæ consuetudo approbatur à Theologis, si cætera requisita adsint, & traditur in Sacerdotali Romano antiquo, dummodo Energumenus hoc sacramentum deuote petat; & tacite videtur admitti in Rituali Romano nouo Pauli V. dum, enumeratis aliis, quibus Eucharistia non est danda, de Energumenis nihil dicit. Circa antiquum vero vsum videri potest P. Valquez *disp. 2. 1. 2. cap. 4.* qui eum diligenter examinat, & recenlet.

DISPUTATIO XIV.

De dispositione spirituali prærequisita ad Eucharistiam.

SECTIO I. Debere præcedere statum gratiæ ante Communionem.

SECTIO II. Vtrum Communicare cum peccato veniali, sit peccatum saltem veniale, sicut Communicare cum mortali est mortale.

SECTIO III. Vtrum ad effectum Eucharistiæ requiratur actualis deuotio in cōmunicante.

SECTIO IV. An, & quomodo prærequiratur Confessio sacramentalis ante sumptionem Eucharistiæ.

SECTIO V. Quando liceat accipere Eucharistiam, non præmissa Confessione.

SECTIO VI. An, & quomodo requiratur contritio, quando non permittitur Confessio ante Communionem.

SECTIO VII. Quale sit præceptum confitendi statim post Communionem, quando aliquis absque Confessione communicauit.

TRIPLEX est hæc dispositio, scilicet status gratiæ, deuotio actualis, & Confessio sacramentalis; de quibus singillatim dicemus.

SECTIO

SECTIO I.

Debere precedere statum gratiae ante
Communione.

1. Conueniunt omnes Catholici contra haereticos nostri temporis in hoc, quod ad dignam Eucharistiae sumptionem praerequiratur necessario status gratiae; quod definitum est in Tridentino sess. 13. cap. 7. & late probant Bellarm. lib. 4. de Euchar. cap. 17. & sequentibus; Suarez disp. 66. sect. 1. Valquez disp. 205. c. 1. & alij, & constat clare ex Pauli verbis 1. ad Cor. 11. Probat autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat; qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit non diiudicans corpus Domini. Et ex Clemente Rom. lib. 7. Apost. Constit. cap. 72. in fine: Si quis inquit, sanctus est, accedat; si quis non est, curet ut fiat per poenitentiam. Quae formula, paucis mutatis verbis, inuenitur in fere omnibus Liturgiis antiquis, in quibus ante Communionem praemonebantur dicendo: sancta sanctis; quorum verborum sensus esse non potest, quem dicunt haeretici, scilicet, ut includerentur Catechumeni; tum quia ij iam multo prius exclusi erant ab Ecclesia ante oblationem sacrificij, & consecrationem; tum etiam, quia ex verbis adductis Clementis constat, eos solos dici non sanctos, qui nondum per poenitentiam fuerant iustificati; & ideo illis non Baptismus, sed Poenitentia commendatur, ut digni fiant & accedere possint ad Eucharistiam Alia plura Patrum loca vide apud Bellarm. & alios supra citatos.

2. Ratio autem desumitur ex essentia huius sacramenti, quod cum institutum sit per modum cibi, & potus, ordinatur ex sua institutione, & per se, non ad generandum, aut viuificandum; id enim cibo, aut potui non competit; sed ad nutriendum, atque ideo ex sua institutione praerequirat in fumente vitam spirituales; alioquin redderetur falsa eius significatio, qua significatur augmentum vitae per nutritionem spirituales.

3. Hoc ergo supposito, dubitari potest primo, an haec obligatio sit tanta, & tam stricta, ut in nullo vnquam casu liceat alicui hoc sacramentum sumere cum conscientia peccati mortalis. Sic enim videtur affirmare P. Suarez dicta sess. 1. Contrarium tamen in aliquo casu fatetur P. Valquez disputatio. 207. cap. 1. num. 3. ubi ait: Si quis in altari recorderetur alicuius peccati commissi post Confessionem, cuius illuc, & quae nullam neque in vniuersum habuisset contritionem, quia fortassis nunquam putauit esse mortale; tunc autem iam videtur, aut vehementer dubitat esse mortale; ita posset temporis angustia arctari, aliisque necessariis ipsius sacrificij distrabi (quamquam raro id accidere potest) ut nisi ab eo cessaret, nullo modo ad perfectam contritionem excitari posset; ac proinde tunc ad sacramentum in peccato illo mortali accedere, ad nouum peccatum mortale ipsi non imputaretur, quia hoc praeceptum non obligat cum tanto dispendio, ut debeat homo coram toto populo a sacrificio cum nota sui honoris cessare, potius quam ad sacramentum cum illo peccato accedere. Quemadmodum etiam, si quis sciret, se in mortali esse, & tamen necessarium esse ita subito ministrare Baptismum paruulo propter instantis periculum mortis, ut ad dolorem perfectum de illo peccato se ipsum mouere non posset, excusaretur ab irreuerentia sacramenti propter instantis periculum paruuli, & et obligationi charitatis satisfaceret. Haec Valquez; quae mihi etiam probabilia videntur; consequenter autem idem à fortiori videtur dicendum, quando in subita haereticorum, vel paganorum irruptione periculum esset grauissimum irreueren-

tiae Eucharistiae inferenda, & Catholicus in peccato existens non posset praeter temporis angustias disponere se per contritionem, aut occultare sacramentum, tunc enim propter eiusdem sacramenti reuerentiam, sicut posset ex omnium sententia non ieiunus, sic etiam videtur, quod posset in peccato existens Eucharistiam sumere ad vitandam eius irreuerentiam. Nec ex his colligi potest, quod possit etiam Sacerdos ad vitandam infamiam celebrare in statu peccati, cuius antea recordatur; nam tunc potest moraliter disponere se cum diuina gratia, & elicere dolorem perfectum de peccato, vel certe in Missa discursu id praestare potest; casus enim supra positi rarissime possunt contingere.

Secundo dubitatur, an sit grauius peccatum sumere Eucharistiam cum pluribus, aut grauioribus peccatis, quam cum paucioribus, aut leuioribus mortalibus; Aliqui enim volunt, peccata minus graua posse magis repugnare Eucharistiae, v. gr. peccata carnalia magis, quam spiritualia. Tribuitur Alensi 4. pag. quaest. 46. memb. 4. & 5. Qui modus dicendi posset apparet confirmari ex eo, quod aliqua possunt esse peccata minus graua, quae tamen magis aduersentur significationi huius sacramenti, verbi gratia, peccata discordiae, odium, & similia, quae faciunt diuisionem inter membra corporis mystici; cum autem hoc sacramentum significet vnitatem fidelium inter se, qui de vno, eodemque pane participant, consequens est, quod eiusmodi peccata magis falsam reddant significationem sacramenti, atque ideo magis grauem culpam sumptionem ipsius; quia culpa haec desumitur ex eo, quod reddatur falsa significatio sacramenti per sumptionem indignam.

Aliunde posset aliquis contendere, maiorem, aut minorem grauitatem peccatorum praecedentium parum referre ad aggrauandam, vel minuendam culpam communionis indignae; nam culpa haec consistit in eo, quod impediatur fructus & effectus sacramenti: hic autem aequae impeditur per vnum vel per plura peccata; quolibet enim peccato aufertur gratia habitualis, quae praerequiratur ad fructum Eucharistiae. Vnde sicut ad Communionem requiritur ieiunium naturale, & ideo parum refert quod vnum ouum, aut quinque comederis; per quodlibet enim aufertur omnino ieiunium requisitum; & ideo non videtur aggrauari peccatum ex pluribus ouis antea editis, sic cum ad dignam communionem praerequiratur ieiunium spirituale, seu puritas à peccato mortali, & haec omnino tollatur quolibet peccato mortali, consequens videtur, quod pluralitas, vel grauitas eorum parum referat ad aggrauandam culpam indignae sumptionis.

Communis tamen, & vera sententia affirmat, aggruari hoc peccatum ex pluribus, & grauioribus peccatis praecedentibus; quod sumitur ex S. Thoma in praesenti quaest. 80. artic. 1. ad 2. quia nimirum potissima ratio malitiae in sumptione indigna consistit in eo, quod reddat falsam significationem praecipuam sacramenti, quod significat nutritionem spirituales; haec autem redditur magis falsa in habente plura, & grauiora peccata: nam sicut magis distat à vita spirituali, qui mille peccatis mortalibus oppressus est, quam qui vno; ita longius abest à veritate signum, quod significat illum hominem viuere, & nutriri spiritualiter, quam quod significat hoc ipsum de habente vnum solum peccatum.

Vnde ad rationes in contrarium adductas facile responderetur. Ad primum, peccata, verbi gratia, contra vnitatem, & concordiam falsificant quidem hoc

4. Secundum dubium.

Aliquorum sententia, Alensis.

5. Alii alij possunt dicere.

6. Communis & vera sententia vult aggruari peccata ex grauioribus peccatis.

7. Respondetur ad rationes in contrarium adductas.

hoc sacramentum magis, non tamen circa significacionem eius potissimam, quæ est de augmento vitæ spiritualis, sed circa significacionem aliquam accidentalem, & minus principalem: at vero peccata grauiora falsificant magis circa significacionem potissimam, & principalem, vt dictum est. In quo sensu S. Thomas vbi supra concedit, peccata contra castitatem magis opponi secundum quid perceptioni Eucharistiæ, quatenus per eiusmodi peccata spiritus magis carni subducitur, & ita impeditur feruor dilectionis, quæ requiritur in hoc sacramento. Simpliciter tamē magis opponitur peccata grauiora, quæ magis opponuntur charitati substantiali.

8. Obiici solent verba quædam Paschalis Abbatis lib. de corpore & sanguine Domini cap. 22. qui habetur in Bibliotheca Patrum. Vbi ex ritu veteris legis accingendi renes ad comedendum Agnum, probat necessitatem maximam castitatis ad sumendam Eucharistiā his verbis. *Probet se unusquisque, & vt præcipitur, sic se agat. Renas vestros, inquit, accingetis, quia hæc sunt vitæ semina, quibus virgines generantur. Unde constat, quod nulli periculosius ea contingunt, quam luxuriosi, & incesti. Propterea primum hoc loco & lux castitatis in renibus, quorum seruatur est. Deum per se ipsum, adiungitur, &c.* In quibus verbis Paschasius videtur agnoscere grauiorem culpam in Communionem cum peccato luxuriæ, quam cum aliis peccatis etiam grauioribus.

9. P. Suarez dicit, esse magis periculosam Communionem illam propter maius periculum incidendi in prauam, ac detestabilem consuetudinem, & contemnendi paulatim. Cæterum non ostendit, nec videtur apparere illud maius periculum, cum ille etiam, qui communicat absque animo restituendi, vel celebrat absque animo recitandi Officium, habeat simile periculum consuetudinis, & contemnendi.

P. Vasquez respondet, illud intelligendum esse, non de maiori periculo simpliciter, sed secundum quid, quatenus per peccata luxuriæ (vt dixit S. Thomas) spiritus magis subducitur carni, & ita magis impeditur feruor dilectionis, qui requiritur in hoc sacramento; quia consideratio, quæ ad feruorem deberet excitare, magis impeditur.

10. Hæc etiam responso non videtur esse iuxta mentem Paschalis. Nam ex eo, quod peccata luxuriæ magis subducant spiritum carni, sequitur bene, quod magis impediunt feruorem dilectionis, & per consequens dispositionem requisitam ad hoc sacramentum, vt dixit S. Thomas, non tamen sequitur, quod ipsa Communion sit magis periculosa, prout dixit Paschasius: nam carentia dilectionis Dei eadem est in luxurioso, quando communicat, & quando non communicat; nec ista carentia crescit ex Communionem; ergo non est magis periculum in Communionem cum peccato luxuriæ, quam in Communionem cum aliis peccatis grauioribus: nam qui communicat etiam cum alio peccato grauiori, certissime caret tunc feruore dilectionis requisita. Vnde ergo erit magis periculosa illa alia Communion, quam ista, si vtrique sit absque feruore dilectionis.

11. Dices, maius periculum esse in Communionem cum peccato luxuriæ, quo efficacia Eucharistiæ magis impeditur; facilius enim Eucharistia excitaret alia peccatorem ad actum dilectionis, quam lasciuum, eo quod in isto spiritus sit magis grauatus, & hebetatus, ac subditus carni, atque ideo minus aptus, vt excitetur ad dilectionem Dei, ideo periculosius recipitur cum eiusmodi peccatis Eucharistia, quia nimirum est minor spes sentiendi fructum sacramenti.

12. Sed contra hoc est, quod si Eucharistia sumatur cum quolibet alio peccato mortali, sacramentum

nullum prorsus effectum operatur in fumentem; cum enim non conferat gratiam habitualem, non confert etiam gratias actuales, auxilia, aut inspirationes, quæ non conferuntur per sacramenta, nisi media gratia habituali, & in his subiectis, quæ sacramenta digne suscipiunt; ergo non est minus periculum amittendi eiusmodi lumen, & excitationes, quando suscipitur cū quolibet alio peccato mortali, quam quando suscipitur cum peccato luxuriæ.

Possent aliquis dicere, tantam esse huius sacramenti virtutem, vt tunc etiam quando indigne suscipitur, aliquando sui splendoris radius in peccatoris mentem diffundat, & eum ad dolorem excitet, ac compunctionem. Quod videtur indicasse Cyrillus Alex. lib. 9. in Ioann. cap. 19. vbi dicit, ideo diabolus vehementius Iudam impulsisse post Eucharistiā sumptam, vt celerius festinaret ad consummandam proditiōem, quia nimirum timuit, ne fortasse sacramenti virtute illuminatus ad penitentiam moueretur. Nam etiam Iudam, inquit, cum posset panem omnino separauerit, cum moram, cum benedictionis virtutem timent, ne scintillam in animo eius accenderet, ac inde illuminaret, & ad meliora retraxerit, magna præcipitem agit celeritate. Huius ergo emolumentum magis inceptum est, qui cum luxuria peccato communicat, propter maiorem mentis hebetudinem ab eiusmodi peccatis contractam, ratione cuius difficilior potest Diuinas illustrationes percipere.

Adhuc tamen non videtur id satis iuxta mentem Paschalis, qui non solum dixit, Communionem cum peccato luxuriæ esse minus vtilem, sed dixit, esse positius magis periculosam, hoc est, magis noxiā quam cum aliis peccatis. Est enim periculosam, significat per ipsam non solum non afferri aliquid commodum, aut lucrum, quo caret ille etiam, qui non communicat, sed incurri in aliquid malum nouum, in quo non incurreret homo, si modeste à Communionem abstineret; non est ergo periculosa Communionem ex eo solum, quod non illuminetur homo per illam, nam minus illuminaretur per illam, si non communicaret; sed est periculosa, eo quod aliquod detrimentum, aut supplicium esset, quod non incurreret homo, non communicando cum eiusmodi peccatis.

Quale autem sit istud malum, & detrimentum speciale eius, qui cum luxuria peccatis accedit ad Eucharistiā, dici potest consistere in eo, quod in peccatam indignæ communionis priuaretur specialibus, ac validioribus auxiliis Diuinis ad vincendas tentationes suæ carnis. Cum enim Eucharistia specialiter conferat robur contra eiusmodi tentationes, & purificet, ac castificet carnem digne communicantis, hinc est, vt ille, qui Eucharistiā indigne tractat, iustissime priuatur eiusmodi auxiliis extraordinariis, non solum illis, quæ intuitu eiusdem Eucharistiæ digne susceptæ danda essent, sed etiam illis, quæ aliunde ex sua misericordia Deus peccatoribus eiusmodi in remedium propriæ fragilitatis largiri solet. Hoc enim modo solent puniri ij, qui specialiter peccant contra aliqua remedia Diuina, vt quia in remedium ipsum peccarunt, motum vehementius patiantur. Sic qui peccat contra Ecclesiastica sacramenta, iustissime in hoc ipso punitur, vt necessitatis tempore eorum opportunitatem non habeat. Item qui aliorum non miseretur, Diuinā etiam demeretur erga se misericordiam. Qui contra Beatissimam Virginem blasphemus, & impius est, periculosius etiam peccat, quia Virginis intercessione aliis peccatoribus communi meritisime priuatur: dignus enim est, vt absque specialibus illis auxiliis maneat, qui contra remedia ipsa specialiter peccat.

Hinc ergo oritur maius illud periculum communis indigne cum peccatis luxuria: peccat enim contra sacramentum purissimum, quod in remedium eiusmodi tentationem Deus misericordissime prouidit, & ideo merito à Deo relinquitur sub grauissimis tentationibus propriæ carnis absque specialibus auxiliis, quæ aliquando peccatoribus dari solent. Aliunde vero cum eiusmodi peccata magis subiciant spiritum propriæ carni, vt dixit S. Thomas, & ideo magis indigeat eiusmodi peccator specialibus auxiliis ad ea separanda; hinc etiam fit, vt maius sit periculum luxuriosi communicatis, quam alterius peccatoris, quia licet alius etiam peccator propter indignam communionem priuetur specialibus, & maioribus auxiliis ad resurgendum; poterit tamen facilius resurgere cum auxiliis ordinariis, quam luxuriosus, cuius spiritus ita torpet propter carnis petulantiam, vt difficile possit commoueri, nisi vehementioribus auxiliis, quæ tamen, vt diximus, in penam remedij contempti, & sacrilege accepti, merito eidem negatur; & ideo dicitur, quod eiusmodi peccator periculosius accedit ad Eucharistiam. Quam rationem videtur indicasse idem Paschasius in verbis relatis: *quia hæc sunt* (inquit) *vita* *femina, quibus virgines generantur*, quali dicat, quia hoc sacramentum remedium speciale est ad castitatem seruandam; inde fit vt qui sacrilege illud tractat, maximum periculum incurrat in tam difficili bello succumbendi, ablatis sibi in penam specialibus subsidiis, sine quibus homo in suæ carnis potestatem sepe traditus difficile poterit ab eo torpore euigilare, & resurgere. Fatemur ergo, in aliquo sensu maius periculum communionis cum peccatis carnis; ceterum maior grauitas, & malitia simpliciter, & per se inuenitur in communionem cum grauioribus, aut pluribus peccatis, eo quod reddatur signum magis falsum; sicut qui dicit, se nihil prorsus comedis, cum reuera comederit laute plura fercula, magis mentitur, quam qui comedit octo solum, vel decem nuges, & dicit se nihil comedis.

16. Vnde ad rationem dubitandi supra positam constat malitiam huius peccati non consistere solum in impediendo fructum sacramenti, sed etiam in falsificatione illius signi, quæ falsitas eo est maior, quod homo longius abest à vita spirituali, quam sacramenti susceptio significat præsupponi in suscipiente; sicut maior est falsitas dicentis, Parisios esse prope Romanam, quam id dicentis de Mediolano. Ad exemplum vero supra adductum de præcepto ieiunij ante Communionem, responderi potest, in primis non esse omnino simile, quia per plus cibi sumptum non redditur magis falsa significatio sacramentalis Eucharistiæ; sicut per plura, aut grauiora peccata, quibus homo separatus est à Deo. Deinde in rigore negari potest, quod non crescat grauitas peccati ex pluribus cibis ante Eucharistiam sumptis: quis enim dicat, non magis peccare eum, qui post prandium, & potum lautum, quam eum, qui post vnus amygdalæ esum communicat? Certe cum ieiunium illud præcipiatur ob reuerentiam Eucharistiæ debitam, negari non potest, crescere indecentiam, & culpam, cum crescat irreuerentia, quæ proculdubio maior est in primo casu, quam in secundo; tum quia minus aptus est homo ad spirituales gustum percipiendum post multum, quam post parum cibi sumptum; tum etiam, quia maior irreuerentia est, quod multi cibi, quam quod pauci præcedant cibum Eucharisticum; sicut maior irreuerentia est, quod multi, quam quod vnus, vel alius præcedant loco Principem. Hæc autem sunt potissima rationes, propter quas ieiunium naturale præcipitur

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

communicaturis, vt constat; ergo crescit irreuerentia ex maiori cibo præcedenti, licet non sit necesse, quâtitatem cibi postea in Confessione explicare, eo quod vel non est circumstantia ita notabiliter aggrauans, vel quia circumstantiæ aggrauantes intra eandem speciem non debent necessario explicari.

Petes, vtum debeat explicari in Confessione qualitas, vel numerus peccatorum præcedentium, cum quorum conscientia aliquis indigne communicat? Responderetur negatiue, quia in Confessione non debet necessario explicari, nisi species, & numerus peccatorum: qualitas autem diuersa, vel numerus peccatorum præcedentium non facit, quod Communio subsequens sit in se plura peccata, vt constat; nec quod sit specie diuersa, omnia enim peccata opponuntur Communioni sub eadem ratione specifica falsificandi signum sacramentale, & impediendi totum effectum sacramenti. Quamuis ergo peccata illa debeant explicari secundum species, & numerum ad integram eorum confessionem, non tamen ad Confessionem indignæ communionis, ad quam sufficit dicere, Accepi Eucharistiam in statu peccati; Sacerdos tamen debet dicere: Celebravi in statu peccati; quia non solum peccauit recipiendo, sed etiam conficiendo sacramentum in statu peccati, & vtumque debet explicare.

17. Dubitatur tertio, vtum qui accipit Eucharistiam contra præceptum aliquod humanum, committat duo peccata, vnum contra prohibitionem illam, alterum, quatenus communicat in peccato; P. Suarez scilicet. 1. §. Dicit ergo, docet, esse vnum peccatum; explicandam tamen esse in Confessione illam circumstantiam, quod, v. g. cum excommunicatione accepit Eucharistiam; quia notabiliter aggrauat intra eandem speciem. P. Valquez vbi supra n. 5. quamuis non loquatur expresse de excommunicato, sed de eo, cui prohibita est communio, dicit, esse vnum peccatum; quia vtumque præceptum est ex eodem motiuo religionis, cuius intuitu remouetur à legislatore humano ille vt indignus, ne reciperet Eucharistiam; plura autem præcepta non faciunt plura peccata, quando omnia sunt ex eodem motiuo: vnde consequenter ad sua principia infert, non esse in Confessione explicandam illam circumstantiam.

18. Hoc tamen non caret difficultate; quia licet verum sit, præcepta, quæ procedunt ex eodem motiuo, non multiplicare peccata, aut malitias; in nostro tamen casu illæ prohibitiones non videntur esse adæquatæ ex eodem omnino motiuo. Nam etsi prohibitio Superioris humani, qua excommunicatus non potest communicare, procedat ex eo motiuo remouendi indignum ab Eucharistia, ex quo etiam motiuo lex naturalis, vel Diuina prohibet Communionem peccatori; ceterum lex naturalis, seu Diuina habet etiam aliud motiuum, vt vidimus, ad prohibendam communionem in peccato, nempe ne reddatur falsa significatio sacramenti, & ne sacramentum fraudetur suo effectû propter incapacitatem subiecti; quod quidem motiuum non habet præceptum humanum; vt constat in eo, qui incurrit excommunicationem in statu gratiæ, prout contingere potest, si aliquis, v. g. mandauit famulo, vt vulneraret, vel occideret clericum, & ante exsecutionem mandati doluit de peccato, & confessus est, ac iustificatus, non potuit tamen iam reuocare mandatum postea quando re ipsa clericus occiditur, ipse incurrit censuram, cum tamen tunc sit in statu gratiæ, & non poterit licite communicare, cuius prohibitionis motiuum non est tunc incapacitas subiecti ad recipiendum effectum sacramenti, aut falsitas

Mm significa

significationis sacramentalis. Quod idem contingit, quando excommunicatus bona fide confiteretur peccata, & immemor excommunicationis non absoluitur à censuris, sed solum à peccatis; tunc enim secundum veritatem sententiam absoluitur valide à peccatis, & iustificatur virtute sacramenti; & tamen manet ligatus censura, ratione cuius non potest licite communicare, si aduertat, donec absoluitur à censura. Non ergo habet prohibitio humana idem omnino motiuium, quod habet lex diuina, vel naturalis prohibens communionem in peccato, & ideo oportebit explicare vtramque prohibitionem ad declarandam malitiam ortam ex diuerso motiuium.

20.
illa tamen doctrina vera est quoad praxim.

Adhuc tamen quoad praxim, existimo, doctrinam illam veram esse, nec oportere explicare vtrumque illud præceptum; quia licet præceptum humanum non habeat fortasse totum motiuium, quod habet præceptum diuinum, hoc tamen habet totum motiuium, quod habet præceptum humanum, nempe remouere ab hoc sacramento indignos, ex quo motiuium remouetur ab Ecclesia excommunicati, etiam quando sunt in statu gratiæ, propter indignitatem aliquam præcedentem, licet non sint nunc peccatores; sicut & remouentur non ieiuni propter eandem reuerentiam sacramenti, licet sint in gratia. Ille ergo, qui explicat, se accepisse Eucharistiā indigne, seu in statu peccati, iam explicat sufficienter malitiam, quæ sumitur etiam ex prohibitione Ecclesiæ, scilicet, se peccasse contra præceptum remouens indignos hoc sacramento, in quo motiuium conuenit vtrumque præceptum.

21.
Instantia.

Diluitur.

Dices, ergo saltem ille, qui solum diceret, se cum excommunicatione accepisse Eucharistiā, non explicaret sufficienter totam malitiam, quia prohibitio Ecclesiæ, vt vidimus, non habet totū motiuium, quod habet præceptum non communicandi in peccato, scilicet, ne sacramentum fraudetur suo effectu propter incapacitatem subiecti, & ne reddatur falsa eius significatio cum posset excommunicatus esse in statu gratiæ, vt vidimus. Respondeo negando sequelam, adhuc enim dicēdo, se cum excommunicatione accepisse Eucharistiā, explicaret sufficienter totam malitiam; quia explicaret etiam, se non solum cum excommunicatione, sed etiam cum peccato mortali communicasse, atque ideo falsam, & inutilem reddidisse sacramentalem significationem, & efficaciam. Nam eo ipso, quod scienter cum excommunicatione volebat communicare contra Ecclesiæ prohibitionem, peccabat mortaliter, atque ideo iam communicabat in statu peccati contra præceptum naturale, vel diuinum. Imo licet non communicaret de facto, sed habuisset solum voluntatem communicandi cum excommunicatione; si postea se de illa voluntate accusaret, sufficienter explicaret totam malitiam communicandi in peccato; quia velle communicare cum excommunicatione, est velle communicare cum peccato ad minus commissio in illa voluntate præcedenti; vnde cum communicatio cum excommunicatione non possit sciēter fieri nisi cum peccato, & in peccato; dicere, se voluisse communicare cum excommunicatione, erit dicere, se voluisse communicare in statu peccati. Manet ergo vera, quoad praxim doctrina illorum Auctorum.

SECTIO II.

Vtrum communicare cum peccato veniali, sit peccatum saltem veniale, sicut communicare cum mortali est mortale.

22.
Supponitur quoad certum.

Certum est apud omnes, peccatum esse veniale, quando ipsamet communicatio ordinatur ad

malum finem venialem, aut si esset contra aliquod præceptum obligans sub veniali. Certum etiam est, non impediri effectum gratiæ per peccatum veniale, etiam si sit tale, quod reddat malam venialiter ipsam assumptionem, vt cum communi probat Suarez *disp. 63. sect. 3.* difficultas est, quando peccatum veniale est habituale solum, vel certe actuale concomitans, vt si quis, dum recipit sacramentum actu cogitaret de dicendo aliquo mendacio, aut quid simile.

P. Suarez *disputat. 66. sect. 1.* cum aliis docet, si quis, quando recipit Eucharistiā, actu committat aliquod peccatum veniale; v.g. si actu sit in aliqua vana cogitatione, aut delectatione, & ea ratione accedat distractus, & sine debita deuotione, & reuerentia, esse peccatum veniale sic communicare. Deinde, si quis consuetudinem habeat committendi multa venialia, vel conscientiam sentit eorum multitudinem onerantem, & ideo ad tractanda spiritalia indispositum, & tepidum, non posse excusari à culpa veniali, si sine illo dolore, aut proposito emendandi vitam ad Eucharistiā accedat. P. Valquez *disp. 207. c. 2.* in neutro casu dicit esse nouum peccatum veniale accedere ad Eucharistiā, siue cum actu, & peccato veniali, siue cum multitudine venialium habitualium. Quia in neutro casu impeditur effectus præcipuus Eucharistiæ, qui est augmentum gratiæ sanctificantis; nec homo tenetur ad procurandum omnem effectum, quem Eucharistiā potest causare.

Ego distinguendum existimo. Et in primis loquendo de peccato veniali actuali, fateor quidem non semper per illud reddi communionem ipsam malam, aut peccaminosam; cum hoc tamen sit, quod sit specialis culpa venialis cum illo peccato actuali accedere ad communionem, vel (vt magis proprie loquamur) habere illum actum, quando acceditur ad communionem. Prima pars probatur, quia, adhuc stante illo actu peccati concomitanti, accessus ad Eucharistiā potest esse in se honestus, & sanctus, imo & obligatorius. Quid enim si Sacerdos, dum celebrat, in ipsa communione sentiret, se distractum ad vanas cogitationes, ideoque debet omittere communionem, aut differre, & interrompere cum populi scandalo, & contra reuerentiam Sacrificij, donec colligeret mentem, & disponeret se melius? Imo potest, & debet Sacrificium continuare, peccatum quidem in illa distractione, aut cogitatione; non tamen peccat in continuatione Sacrificij ex suppositione illius distractionis. Sicut qui canit ex debito in choro, & aduertit, se esse distractum distractione leui, & veniali, non debet eo ipso interrompere cantum, sed debet omnino progredi, ita vt peccet quidem habendo distractionem, ipsa tamen recitatio, seu continuatio non sit nouum peccatum, sed potius actio debita, & honesta.

Ex quo exemplo probari potest secunda pars assertionis, quia nimirum distractio illa non solum est culpabilis ex proprio obiecto, v.g. quia est auditio detractionis leuis, quem socius forte suggerit, sed etiam sit culpabilis propter circumstantiam recitationis Officij; atque ideo etiam ex se esset circa materiam indifferentem, esset tamen peccatum propter illam circumstantiam, quatenus impedit attentionem debitam orationi vocali; oportet tamen distinguere: non enim peccat homo, quia cantat, aut recitat, sed quia audit, & attendit ad illa alia tunc quando recitat; quæ distractio est culpa specialis contra religionem; vnde fieri potest, quod actu metatur per ipsam voluntatem cantandi, aut recitandi iuxta debitum suum, quæ voluntas est bona, & simul peccet, & demereatur per voluntatem concomitantem

concomitantem habendi distractionem eo tempore, quæ voluntas est mala. Sic in nostro casu, qui accipit Eucharistiam cum peccato actuali veniali, habet duos actus: alterum accipiendi Eucharistiam, qui potest esse bonus, & debitus; alterum habendi distractionem, & indevotionem actualem per illud actuale peccatum; & hæc voluntas potest esse mala, non solum ex proprio obiecto, quatenus est peccatum actuale inanis gloriæ, verbi gratia, vel propostum mentiendi, sed etiam malitia contra religionem quatenus est irreuerentia contra sacramentum, quod actu suscipitur; atque ideo verum erit in hoc casu, quod dicebat P. Suarez, committi novum peccatum, aut novam malitiam præter peccatum, aut malitiam inanis gloriæ, aut mendacij, quæ malitia dari potest, etiam si ille actus concomitans ex proprio obiecto non esset culpabilis; vt si quis attenderet tunc ad sermones indifferentes; adhuc enim peccaret, non quia acciperet Eucharistiam, sed quia attenderet tunc ad alia; quod fieri non potest absque irreuerentia aliqua contra dignitatem tanti sacramenti. Negari autem non potest, esse æque, & forte magis contra sacramenti reuerentiam actu non solum cogitare, sed etiam affici, & amplecti obiectum turpe, dum actu recipitur sacramentum; ergo licet ipsa receptio sacramenti non sit peccaminosa, illa tamen irreuerentia, quando sacramentum recipitur, habebit specialem malitiam venialem, quam non haberet, si non concurreret cum receptione sacramenti.

26. Dixi tamen, non semper per peccatum veniale actualem concomitans reddi malā, & peccaminosam ipsam communionem: non enim nego, aliquando posse refundi malitiam venialem in ipsum actum communicandi. Quod dupliciter potest contingere; primo si voluntas interior sit vna & eadem, quia homo vult vtrumque coniungere, scilicet communionem, & distractionem, aut aliud peccatum veniale; cum enim illa coniunctio sit mala, saltem ex parte vnius extremi, consequens est, vt voluntas illa, quæ vult vtrumque extremum, sit mala malitia proueniens ex parte vnius obiecti; quod sufficit ad hoc, vt tota voluntas sit mala; nam malum ex quocumque defectu, & per consequens actus externus communionis, qui procedit ex illa voluntate mala, erit etiam malus, cum nullam aliam habeat bonitatem, aut malitiam formalem actio externa, nisi quam accipit denominatiue ab actu interno, à quo procedit.

27. Secundo potest communicatio reddi mala ex concomitantia peccati venialis actualis; quia licet aliquando non debeat homo cessare ab aliqua actione propter peccatum concomitans, imo expediat progredi, vt in exemplis adductis Sacerdotis celebrantis, aut Canonici cantantis in choro, aliquando tamen melius erit cessare propter reuerentiam debitam actioni sacræ. Negari enim non potest, quod res sacræ propter suam dignitatem exigant peculiarem reuerentiam in earum vsu, aut receptione; vnde ad ipsas preces sacræ recitandas, & loquendum cum Deo exigitur aliquis preparatio, quæ cor auocetur ab externis, & mens eleuetur ad Deum; quare qui se expedit nimis distractum ad aliquid externum, vel passionem perturbatum, deberet se prius, si posset, ad semetipsum reuocare, & sedare animum, antequam Diuinas preces, aut functiones inchoaret. Quanto magis preparatio aliqua necessaria est ad Diuissimam Eucharistiam suscipiendam? Quis enim excusabit ab omni culpa eum, qui à ludo surgeret immediate, vt Eucharistiam suscipere, & itatim ad ludum rediret?

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

Requiritur ergo non solum ex consilio, sed etiam ex præcepto saltem sub veniali aliquis preparatio propter reuerentiam debitam tanto sacramento, cui reuerentiæ aduersatur modus ille accedendi absque vlla deuotione, aut preparatione: sicut si non flexis genibus, nec capite discooperro, sed ambulando, absque externa modestia vellet aliquis communicare. In quibus casibus non solum est culpabilis defectus ille reuerentiæ, & dispositionis debitæ, sed etiam ipsemet accessus ad Eucharistiam: nam supposito defectu illo dispositionis, debet homo differre aliquantulum, & expectare paulisper, vt interim procuret debitam dispositionem. Neque enim sufficit, quod homo sit absque conscientia peccati mortalis, atque ideo sacramentum possit conferre effectum gratiæ, vt eius susceptio sit simpliciter bona, & honesta hic & nunc: nam si quis quotidie, & singulis diei horis ter, aut quater Eucharistiam acciperet, seclusa etiam prohibitione Ecclesiæ communicandi bis eadem die, frequentia illa irreuerentiam procul dubio contineret: fatendum ergo est, aliquando susceptionem ipsam sacramenti posse esse peccatum veniale propter defectum debitæ reuerentiæ. Supposito igitur, quod aliqua peculiaris reuerentia, & dispositio sit debita sub veniali, ita, vt ea deficiente, non solum defectus dispositionis culpa sit, sed etiam ipsa susceptio sacramenti, hoc, inquam, supposito, verisimile est, pertinere etiam ad reuerentiam debitam, vt homo non sit actualiter peccans, quando accipit hoc sacramentum, ita vt etiam ipsa susceptio sacramenti in ea circumstantia sit culpabilis; debuisset enim, si commode potest, differri, donec anima quiesceret, & cessaret ab eo peccato actuali. Si tenetur enim homo, quando distractus est ad res profanas, expectare paulisper, & donec mentem ab iis cogitationibus abstrahat, vt cum reuerentia debita communicet; quanto magis id debet facere, quando anima actu occupatur amore obiecti illiciti, quod genus distractionis maiorem irreuerentiam afferre videtur?

Hinc iam colligi potest, quid dicendum sit de accedente cum peccatis venialibus habitualibus: de quo similiter existimo, in primis non semper peccare per ipsam susceptionem sacramenti. Continget enim, non posse absque peccato, vel incommodo graui differri communionem, vt si ex præcepto debeat celebrare, aut communicare, vel absque nota non possit relinquere, aut differre communionem; tunc enim licet esset nouum peccatum non procurare veniam illorum peccatorum per contritionem, aut confessionem, vt cum debita reuerentia accederet ad Eucharistiam, non tamen erit nouum peccatum ipsa susceptio Eucharistiæ, vt probauimus de habente peccatum veniale actuale.

Aliquando vero erit peccaminosa venialiter ipsa met communicatio propter irreuerentiam, & indispositionem, cum qua fit; nam sicut est obligatio sub veniali non accedendi absque aliqua preparatione, dispositione, ac deuotione, sic à fortiori videtur esse obligatio sub veniali procurandi aliquam puritatem, & auferendi sordes etiam leues, quæ nimirum maculatam reddunt animam; ad quod significandum Christus videtur lauisse discipulorum pedes, antequam Eucharistiam illis daret. Nam licet illi mundi essent (hoc est, à macula graui) qui tamen mundus est, indiget adhuc, vt pedes lauet, hoc est, affectus, qui ex terreno puluere aliquantulum sordere solent. Debet ergo homo sub mortali afferre vestem nuptialem; debet autem sub veniali curare, vt vestis illa sordida non sit, sed munda ac nitida;

Mm 2 aliqua

28.

Requiritur
ex præcepto
aliquis pra-
paratio.

30.

Intelligitur
enim quid di-
cendum sit de
accedente cum
peccatis ve-
nialibus ha-
bitualibus.

31.

aliqua enim irreuerentia est, licet non grauis, cum veste etiam nuptiali sordida, & foetida accedere, qualis est in eo, qui multitudine venialium fordescit. Ad hoc probandum affert Suarez Anselmum, & Augustinum, seu Gennadium, quorum tamen verba alium debent habere sensum, vel ab omnibus reiici, vt bene probat P. Vasquez illo cap. 2.

32.
Obijcit Vasquez.

Respondetur.

Non potest regula vniuersalis in hoc puncto tradi.

Apos. 12.

33.
Est tamen difficultas aliqua circa præscriptam conclusionem.

Viget tamen idem Vasquez, ex nostra sententia sequi, quod peccet etiam ille, qui cum paucioribus venialibus accedit: deberet enim lauari, & mundari à sordibus illis. Respondeo negando sequelam: hæc enim obligatio procurandi munditiam, & puritatem ante Eucharistiam, intelligi debet moraliter, hoc est, iuxta capacitatem, statum, conditionem, & profectum singulorum; nam sicut in conuiuio humano maior mundities, & nitor in vestibus, & manibus exigitur ab homine nobili, & ingenuo, quam à rustico, agricola, aut operario, qui solum debent procurare munditiam conditioni, ac statui, suo proportionatam; sic in conuiuio Eucharistico maior puritas, & mundities exigitur ab homine religioso, aut perfectionis statum habente, quam ab homine laico negotiis, & curis secularibus implicato. Vnde non potest regula vniuersalis in hoc puncto tradi; in aliquibus enim erit irreuerentia culpabilis, si accedant cum viginti, verbis gratia venialibus, aut cum tali specie venialium; in alio autem illa non erit irreuerentia culpabilis. Sicut ad hoc etiam sacramentum reuerenter suscipiendum requiritur præparatio, & dispositio aliqua, & post communionem aliqua etiam gratiarum actio, quæ tamen non in eadem mensura ab omnibus exiguntur, sed iuxta singulorum conditionem, & capacitatem; quis enim à puero, vel rustico requirat eandem præparationem, & orationem ante, & post communionem ipsam, quam ab homine religioso, vel monacho contemplationi dedito? Certe præparatio, quæ illi sufficit, huic sufficeret, vt excularetur ab omni culpa, & irreuerentia. Sic enim legimus, sanctum Romualdum monachos, qui inter orandum dormirent, solitum esse illa die communionem priuare, vt indignos: cum tamen ab homine rustico non solum vigilantiam, sed nec orationem præuiam semper possumus exigere. Similiter ergo de puritate, & munditie, à venialibus dicendum videtur, non posse eandem regulam omnibus præscribi, sed singulos pro perfectione sui status, & maiori lumine debere magis procurare puritatem ad hoc sacramentum reuerenter suscipiendum, vt & qui iustus est, iustificetur adhuc, & sanctus sanctificetur adhuc.

Restat tamen adhuc difficultas aliqua contra præcipuam conclusionem, in qua omnes conveniunt, quod scilicet non sit peccatum mortale accipere Eucharistiam cum vno, vel pluribus etiam venialibus: contra hoc enim videtur procedere ratio illa communis, qua probari solet culpa mortalis in eo, qui recipit aliquod sacramentum indigne, ex eo quod priuat sacramentum suo effectu, & reddit falsam eius significationem, cum sacramentum ex se significet gratiam in suscipiente, & tamen propter obicem gratia non conferatur. Hæc autem ratio videtur etiam procedere in nostro casu: nam Eucharistia ex sua institutione vim habet, & efficaciam ad tollenda venialia, vt supra vidimus; ergo significat eum effectum, qui non potest enim causare effectum, quem non significet, cum non causet, nisi per modum sacramenti, hoc est, vt signum practicum. Si ergo propter obicem indispotionis non potest tollere peccata venialia, falsificabitur eius significatio ex hac parte; & per

consequens, qui hoc facit, non excusabitur à culpa graui: non solum enim in graui, sed etiam in leui videtur esse grauis irreuerentia reddere falsam significationem sacramenti, quod est signum Diuinum; sicut ille etiam qui adducit Deum in testem rei leuis falsæ, medio iureiurando, peccat grauiter contra veracitatem Dei, à quo non solum mendacium graue, sed etiam lene longissime distat.

Respondetur, re vera in neutro casu Deum, aut sacramentum ipsum significare aliquid falsum; nam, vt vidimus supra in tract. de Sacramento, in communi, *disp. 9. sect. 1.* Sacramenta non habent ex institutione Diuina omnino absolute semper significare gratiam, sed in talibus solum circumstantiis, quando non est obex. Ideo autem peccat grauiter, qui indigne illa suscipit, quia vitur signo illo, quod Deus instituit ad operandum, & significandum; atque adeo voluit, ne usurparetur nisi tunc, quando posset absolute operari, & significare; hoc, inquam, signo vitur homo ille, quando non potest operari, nec significare absolute gratiam; & in hoc sensu videtur reddere falsam eius significationem, quatenus usurpando illud signum videtur denotare, quod Deus per illud hic, & nunc non potest vere significare. Hæc autem ratio non procedit in habente peccata venialia; nam licet effectus remissionis eorum non ponatur propter obicem, seu quia non sunt retractata, non ideo erit sacramentum signum falsum, non solum re ipsa, vt constat ex dictis (cum eum effectum non semper significet absolute, sed solum quando poni potest); sed neque in apparentia; neque enim eodem modo institutum est à Deo ad hunc effectum significandum, sicut ad significandam gratiam; ad hanc enim institutum est primario, ad alios vero effectus, qui sunt quasi consequentes, institutum est secundario. Vnde sicut principaliter institutum est ad causandam gratiam, & consequenter ad causandam maiorem, vel minorem iuxta dispositionem recipientis: & ideo non falsificatur significatio ex indispotione ad maiorem gratiam: sic nec falsificatur ex obice ad remissionem venialium; quia sacramenti essentia consistit in significatione gratiæ, reliqua non tam pertinent ad essentiam, quam ad integritatem, & perfectionem maiorem; ideo est maior obligatio non ponendi obicem significationi, & productioni gratiæ, quam tollendi obicem ad alios effectus, quos sacramentum consequenter causare posset.

SECTIO III.

Primum ad effectum Eucharistia requiritur actualis deuotio in communicante.

Affirmarunt aliqui ex antiquioribus: Alexand. Antonin. Siluester, Durandus, Paludan. Caietanus, quos refert Vasquez in præfati *disp. 106. cap. 1.* quam sententiam indicasse videtur S. Thomas in 4. *dist. 12. quest. 2. artic. 1. quest. inc. 3.* & magna ex parte amplectitur Petr. de Soto in *lib. de institut. Sac. cerdorum, lect. 12.* Eucharistia.

Contraria sententia communis est iam in schola, & omnino vera; quam, explicata, vel mutata præfati sententia, docuit expresse S. Thomas in *præfati, quest. 79. artic. 8. in corp. & ad 1.* & eandem sequuntur Thomistæ recentiores, Dominicus Soto in 4. *dist. 11. quest. 2. artic. 8.* Ledelma 1. p. 4. *quest. 20. artic. 1. dub. 4. & artic. 8. dub. 1.* Didacus Nufius in *præfati, dicta quest. 79. artic. 8.* Franc. Syluius ibidem *eodem artic. 8.* Suarez, & Vasquez ibi, & alij omnes: Quia tentur quidem, per actuale deuotionem melius disponi

disponi hominem, atque adeo maiorem gratiam, & uberiorem effectum sacramenti accipere: absque ea tamen deuotione actuali, dum homo sit in statu gratiae, dari augmentum eiusdem gratiae ex opere operato virtutis sacramenti.

37. Probatur primo, quia Tridentinum *sess. 13. cap. 3.* ex Paulo solum exigit tanquam dispositionem necessariam ad hoc sacramentum suscipiendum, probationem, qua homo se probat, & inuenit absque conscientia peccati mortalis; quam probationem declarat idem Concilium ex mente totius Ecclesiae fieri debere per confessionem sacramentalem: qua dispositione posita, Paulus permittit *edere de pane illo, & de calice illo bibere*; non ergo requiritur necessarium alia dispositio; alioquin manca, & mutila fuisset doctrina Pauli, & Concilij non explicando illam aliam dispositionem necessariam.

38. Secundo probari solet ex usu antiquo dandi hoc sacramentum paruulis, ex quo constat, eos esse capaces recipiendi effectum sacramenti absque propria deuotione; alioquin non posset eis licite dari, ut supra probatum est; ergo ad effectum huius sacramenti non est necessaria dispositio deuotionis actualis. Hoc tamen argumentum posset vtemque solui: nam sicut in paruulis non requiritur intentio, aut voluntas propria ad recipiendum fructum huius sacramenti; & tamen in adultis eiusmodi voluntas est omnino necessaria: sic dici possit, in adultis esse necessariam dispositionem per deuotionem propriam, licet in paruulis non exigatur; quia non sunt capaces illam habendi.

39. Adhuc tamen virgeri potest in phreneticis, & amentibus, qui prius habuerunt usum rationis, & in quibus praerequiratur voluntas propria praecedens, & tamen non requiritur deuotio actualis; ergo eodem modo sufficit in eo, qui est compos mentis, licet in ipso actu communionis distractus sit, & non aduertat; tam enim inaduerentia, quam amentia excusat a defectu actualis deuotionis, & attentionis praesentis. Vnde sumi potest ratio efficax, quia magis necessario videtur exigi in adulto voluntas, & intentio suscipiendi sacramentum ad consequendum sacramenti fructum, quam deuotio, aut attentio. Intentio autem, & voluntas non exigitur actu existens, sed sufficit praeterita non reuocata, ut constat in ea, qui incidit in amentiam; ergo sufficit etiam deuotio praeterita non retractata.

40. Confirmatur primo ab exemplo aliorum sacramentorum, ad quorum effectum non requiritur deuotio illa actualis, ut constat in Baptismo, Confirmatione, Ordine, &c. Cur ergo in vna Eucharistia illud requisitum adeo difficile fingendum est? Confirmatur secundo, quia magis necessarie sunt partes sacramentorum ad eorum effectum, quam actualis deuotio; & tamen partes ipsae non exiguntur actu praesentes, quando accipiendus est effectus, sed sufficit fuisse praeteritas cum morali connexion; ut constat in Confessione, & dolore, quae sunt partes sacramenti Penitentiae, & non sunt actu praesentes, quando datur absolutio, & confertur effectus, sed sufficit illa connexio moralis, ut concurrant nunc ad effectum; ergo multo magis sufficit deuotio praeterita, quam habuit aliquis, dum prius desiderauit accedere ad hoc sacramentum: quid enim aliud est deuotio, nisi affectus erga sacramentum, & fames illius cibi? Haec autem semper interuenit, quoties adultus voluntarie accipit Eucharistiam, cum semper debeat praecedere voluntas illam suscipiendi, quae voluntas perseuerat moraliter, quamdiu non reuocatur, imo non solum moraliter, sed virtualiter etiam perseuerat fere semper, quia de facto influit.

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

& caulat sumptionem Eucharistiae, atque adeo iuxta ea, quae diximus supra de sacramentis in genere *disp. 8. sect. 3.* debet interuenire aliquis actus tenuissimus ortus ex memoria praecedentis voluntatis, a quo dirigitur, & excitetur potentia externa ad operationem suscipiendi Eucharistiam; vnde semper debet interuenire aliqua deuotio saltem virtualis, quae sicut sufficit in aliis sacramentis ad eorum effectum, non est cur non sufficiat ad effectum Eucharistiae.

Confirmatur tertio, quia hoc ipsum sacramentum consideratum in ratione Sacrificij non requirit necessario aliud genus deuotionis actualis, non solum ad sui valorem, sed etiam ad suos effectus conferendos. Nemo enim dicit, Missam non causare suum effectum, nec habere valorem in eo, pro quo offertur, quando in ipso tempore actualis oblationis Sacerdos distractus est, aut sine actuali deuotione: nec ergo in ratione sacramenti exigit necessario illam conditionem ad suum effectum. Nec dicas, in ratione Sacrificij offerri etiam a Christo, qui semper habet actualem deuotionem, & ideo semper operatur suum effectum: hoc, inquam, non satisfacit; quia etiam in ratione sacramenti habet suam efficaciam ab eodem Christo, qui per sacramenta operatur, & applicat sua merita; imo magis videtur pendere in ratione sacramenti a solo Christo, quam in ratione Sacrificij: nam Sacrificium ita offertur a Christo ut etiam vere, & proprie offeratur a nobis, qui in eo offerendo exercemus munus Sacerdotale; & ideo est Sacrificium, & oblatio non solum Christi, sed nostrae: vero ut sacramentum non est nisi solius Christi, qui per illud significat, & operatur gratiam; ergo multo magis poterit operari suum effectum sacramentalem independentem a deuotione actuali suscipientis: nam licet exigitur ex parte suscipientis dispositionem aliquam, scilicet gratiam habituales; hanc etiam exigit in ratione Sacrificij in eo, pro quo offertur, ut operetur suum effectum remissionis poenae; & tamen non exigit illam aliam dispositionem actualis deuotionis; ergo nec in ratione sacramenti id fingi debet.

Confirmatur quarto exemplo martyrij, cui iuxta communem sententiam annexa est collatio primae gratiae ex opere operato, quando praecedat saltem attritio de peccatis: hic autem effectus confertur, etiam si tunc adsit actualis distractio, ut si martyr in mare proiectus totus sit in hoc, ut notando perueniat ad littus, aut alia cogitatione occupetur; multo ergo minus requiritur illa conditio deuotionis actualis, ut necessaria ad effectum Eucharistiae, minus enim confertur ex suo ad gratiam, qui accipit Eucharistiam, quam qui patitur martyrium; quod sane licet efferat gratiam ultra meritum condignum, fundatur tamen in operatione honesta ipsius patientis; quare magis videtur exigenda eius deuotio.

Tertio probatur, quia si defectus deuotionis praesentis impedit effectum omnem, & omne augmentum gratiae, sequeretur, debere sub mortali hominem procurare deuotionem actualem; debemus enim sub mortali procurare, ne sacramenta priuentur omnino suo effectui principali, & ad hunc finem debemus sub mortali tollere obicem, obex autem est ille, qui obest, ne sacramentum operetur suum effectum; ideo enim S. Thomas supra *q. 69. art. 9. ad 3.* dicit, solum peccatum mortale esse obicem effectui Baptismi; quia solus affectus circa mortale aduersatur gratiae, quae est effectus Baptismi; pro eodem ergo usurpat obicem, & id, quod aduersatur, seu impedit effectum sacramenti. Vnde cum in deuotio actualis iuxta sententiam illam impediatur effectum sacramenti Eucharistiae, fatendum est illam esse

Mm 3 obicem,

41. Confirmatur tertio.

42. Confirmatur quarto exemplo martyrij.

44. Probatur tertio ratione.

obicem, & per consequens esse obligationem sub mortali procurandi deuotionem actualem, ne sacramentum careat suo effectu; quod tamen est contra omnium fidelium existimationem.

44.
Quarto probatur, quia hoc necessitas non est ponenda ab/que fundamento sufficienti.

Quarto probatur, quia eiusmodi necessitas, cum pendeat ex libera voluntate Christi, non est ponenda ab/que fundamento sufficienti, cum tamen nullum sit, ut constat ex solutione eorum, quæ aduersarij afferunt. Duo sunt præcipua, primum ab experientia; videmus enim, Sacerdotes multos quotidie accipientes hoc sacramentum, parum tamen in spiritu proficere; quod non posset contingere, si semper acciperent gratiæ augmentum: nam gratia, & charitas, intensæ non est otiosa, sed ad magna faciendâ, & patiendâ mouet. Fatendum ergo est, eos ob defectum deuotionis priuari sæpe fructu sacramenti.

45.
Hoc argumentum retorquetur. Primo.

Hoc argumentum retorquetur potest multipliciter, primo, quia si illi Sacerdotes sunt in statu gratiæ, ut supponitur, negari non potest, quin accipiant quotidie magnum gratiæ augmentum ex opere operantis per actus bonos, eos saltem, quibus legem obseruant, dum recitant Officium, ieiunant, soluunt debita, obseruant regulas Ecclesiasticas in ipsa celebratione, & alia similia, quæ non sunt necessaria ad finem humanum, sed ad obediendiam, & obseruantiam legis, & per consequens sunt actus meritorij, & augent gratiâ; & tamen ex hoc continuo gratiæ augmento non apparet maior feruor, aut studium perfectionis Christianæ. Secundo, iidem Sacerdotes in eo statu frequenter accipiunt sacramentum Poenitentiae, in quo non potest dici, requiri necessario deuotionem actualem ad habendum effectum gratiæ habitualis ex vi absolutionis sacramentalis; & tamen neque hoc augmentum gratiæ apparet in feruore illo, & eius augmento. Tertio licet ij frequenter celebrantes non habeant actum magnæ deuotionis, quando suscipiunt sacramentum, aliquam tamen deuotionem semper, aut fere semper videntur habere: neque enim ad effectum sacramenti petunt aduersarij intensissimum actum deuotionis, sed aliquem, qualem frequentius videntur illi Sacerdotes habere, si in gratia sunt: tunc enim ex corde dicunt, *Domine non sum dignus*, &c. & petunt à Christo salutem animarum suarum, præsertim cum in sententia Caietani sufficiat, si illa deuotio sit intra tempus totum, quo Christus est in stomacho sub speciebus; quo tempore difficile est, non exerceri à Sacerdote aliquem deuotionis actum, saltem dum dicit orationes post Communionem, quæ ad hoc ipsum ordinantur, vel postea, quando gratias agit post Missam; vnde fere numquam impediatur omnino effectus sacramenti ob defectum alicuius deuotionis; atque ideo restat eadem difficultas in contraria sententia, quomodo tantum augmentum gratiæ, & charitatis ex quotidiana communione non appareat in charitatis feruore, & operatione.

46.
Ad argumentum respondetur. Secundo.

Ad argumentum ergo responderi solet communiter, illud augmentum gratiæ, & charitatis, licet magnum sit, non tamen debere experientia cognosci, quia virtutes infusæ per se loquendo nec mortificant passiones, nec includunt habitus vitiorum: addit Vasquez num. 18. quod ij habitus non præstant facilitatem ad operandum, sicut præstant habitus acquisiti; ideo non experimur eorum augmentum.

47.
Sed contra arguitur potest.

Sed contra hoc videtur adhuc vrgeri posse; nam licet habitus infusi secundum se non dent immediate facilitatem; gratia tamen sacramentalis, & habitus in sacramento infusi afferunt secum auxilia actualia debita ex vi sacramenti suscepti ad melius, & facilius operandum; ut vidimus supra disputat. 4.

de fact. in gen. sect. 3. ergo quo maior sit gratia habitualis in Eucharistia collata, eo maius est ius ad auxilia; & ideo hic cibus roborat, & confortat animam sumentis, quia confert illi maiores vires, hoc est, robustiora auxilia ad bene operandum: hæc autem maior fortitudo, & maius robur debet experientia cognosci, non minus quam habitus acquisiti; ergo arguitur bene à negatione experientiae ad negationem augmenti.

Addere ergo possumus, in primis, si homo ille in gratia diu perseuerat absque mortali peccato, hunc ipsum esse non exiguum fructum frequentis communionis, sine qua facilius laberetur homo, ut fatetur Bernardus serm. in Cena Domini, de Baptismo, & de sacramento altaris, his verbis, *Sed quid perterit tam efferos motus frangere? quis pruritus ueris huius ferre queat? Confidite, quia & in hoc gratia subuenit; & ut securi sitis, sacramenti Domini Corporis, & Sanguinis pretiosi inuestituram habetis.* Duo enim illud sacramentum operatur in nobis; ut videlicet & sensum minuat in minimis, & in grauioribus peccatis tollat omnino consensum. Si quis vestrum non tam sapie modo, non tam acerbos sentit iracundia motus, inuidia, luxuria, quæ carcerorum huiusmodi, gratias agit Corpori, & Sanguini Domini; & quoniam virtus sacramenti operatur in eo. Et quidem efficaciam gratiæ sacramentalis aliquando esse otiosam, vel occultam ex defectu materiæ, apparuit sæculo præcedenti, quando rebellantibus Granatenisibus Mauris contra Regem Catholicum, una est præter spem heroica constantia in Sacerdotibus Christianis ad crudelissima tormenta perseveranda; quem frequentis Communionis fructum fuisse creditum est. Quod si efficaciam illa non ita apparet in profectu ad perfectionem acquirendam, non tam oritur ex defectu gratiæ, quam ex multitudine impedimentorum. Obtruit enim, & suffocatur semen cæleste à sollicitudinibus, negotiis, curis, tentationibus vitæ secularis, quarum importuni clamores impediunt, ne percipiatur tenuis sibilus inspirationis diuinæ ad maiora, & sublimiora vocantis. Denique cum hoc sacramentum institutum fuerit per modum cibi, atque adeo ex facili substitutione habeat, quod non semel, sed sæpius intat cibi accipiendum sit, non est credendum, quod æque efficaciter influat auxilia, & vires in longum tempus, sicut in tempus proximum. Alioquin non posset, qui raro accedit ad hanc mensam dicere cum veritate: *Aruit cor meum, quia oblitus sum nome dei panem meum*, si æque robustus esset post annum, ac ipsa die communionis. Non est ergo necesse, quod qui sæpius accepit Eucharistiam hoc anno, hodie debeat experiri vires, & auxilia singularum communionum præcedentium, sicut vires communionis hodiernæ, vel hesternæ. Nec potest dici, quod non experiat fructum communionis vitæ, cum eius virtute conseruetur in vita spiritali absque nouo peccato mortali usque ad communionem sequentem. Qui fructus non est exiguus, ut dicebam, attenta imperfectione dispositionis, qua homo accedit ad sacramentum.

Secundum argumentum principale Caietani desumitur ex eo, quod Eucharistia debet operari suum effectum per modum cibi; cibus autem non nutrit absque actuali cooperatione viuientis, à quo digeritur, & conuertitur in propriam substantiam; ergo requiritur etiam cooperatio in sumente Eucharistiam, ut hæc conferat suum effectum. Hoc etiam argumentum retorqueri potest, primo ad hominem contra ipsum Caietanum, qui, ut explicet S. Thomam, ne sit contrarius suæ sententiæ, dicit, S. Thomam loqui, non de augmento gratiæ, sed de aliis effectibus, qualis

qualis est confortatio animæ, qui habentur virtute sacramenti, etiam absque actuali deuotione suscepti. Ex hoc autem retorqueri potest argumentum illud: nam si effectus si causantur ab Eucharistia, causantur procul dubio ab illa, vt à cibo spirituali animæ; ergo hic cibus sacramentalis potest causare effectum suum absque actuali cooperatione vitali per actuale deuotionem.

51. Secundo retorqueri eodem modo potest contra eundem Caietanum, qui admittit phreneticis, qui prius id petierant, dari hoc sacramentum, non quidem ad augmentum gratiæ, sed ad consecutionem gloriæ, & fugam demonum, &c. Causat ergo in sententia Caietani hic cibus aliquos effectus in suscipiente absque actuali deuotione: cur ergo non possit causare augmentum gratiæ?

52. Tertio retorqueri potest, quia ponamus hominem accedentem ad Communionem, qui in ipso Communionis tempore totus sit in contemplanda bonitate, & liberalitate Dei, ita vt illa contemplatio, & amor etiam Dei ex illa ortus non sit causa accipiendi Eucharistiam, sed voluntas præterita qua accessit, & qua virtualiter manet, sicut maneret, si cogitaret de re alia indifferenti. Porro hunc hominem non dicit Caietanus fraudari effectum sacramenti ob defectum actualis deuotionis; cum potius habeat quasi excessum deuotionis. Et tamen tota illa deuotio non videtur esse cooperatio ad nutritionem sacramentalis, cum non influat in susceptionem sacramenti: multo enim magis influat voluntas præterita communicandi manens virtualiter, quæ reddit voluntariam illam communionem; ergo actualis deuotio non est actio illa vitalis (si quæ requiritur) per quam homo debet cooperari ad effectum sacramenti.

53. Vnde ad argumentum facile respondetur, in primis hunc cibum non requirere in rigore operationem sumentis, quia non conuertitur cibus in sumentem, sed potius e contra sumentem conuertit in seipsum, atque ideo in paruulis, & perpetuo amentibus operatur suum effectum. Deinde in adultis exigit quidem aliquam cooperationem, voluntatem scilicet sumentis illum, quæ voluntas est cooperatio magis, quam deuotio præterita, cum hæc aliquando non influat, vt vidimus, illa vero influat & causet quatenus virtualiter perseverat.

SECTIO IV.

An, & quomodo prærequiratur Confessio sacramentalis ante sumptionem Eucharistiæ?

34. Certum est apud Catholicos omnes, hodie necessarium esse Confessionem iis, qui confessionem habent peccati mortalis, vt digne accedant ad Eucharistiam Ita docet Trident. sess. 13. cap. 7. vbi proposita obligatione non accedendi indigne, subiungitur ratio his verbis: *Præsertim cum illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini: Quare communicare volenti reuocandum est in memoriam eius præceptum: Probet se ipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, probationem necessariam esse, vt nullus sibi conscius mortalis peccati, quamuis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali Confessione, ad sacram Eucharistiam accedere debeat.* Et postea Can. 1. adduntur hæc verba: *Et ne tantum sacramentum indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem sumatur statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus illis, quos conscientia peccati mortalis grauat,*

quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat. Ex his Tridentini verbis duo dubia insurgunt: primum est, an hæc obligatio antiqua fuerit, an recentior, vel ab ipso Tridentino inducta. Secundum est, an oriatur ex præcepto mere Ecclesiastico, an ex Diuino.

55. Circa primum Caietanum in summa, verbo *Communio sacramentalis*; & in illud ad Cor. cap. 11. *Probet autem se ipsum homo*; & in præfati 9. 8. art. 4. in exemplaribus antiquis ante Pium Quintum, cuius iussu ablatas fuit in editione Romana commentarius huius articuli; & in peculiari opusculo de hac re docuit, nullum esse præceptum præmittendi Confessionem, addit tamen in illo loco summam, esse peccatum veniale, illam non præmittere, si adit confitendi opportunitas. Quam sententiam amplecti etiam videntur Armilla verbo *Communio* §. Armilla. vit. & Abbas in cap. de homine de celebratione Missarum. Abbas.

56. Hæc sententia ab omnibus reicitur, & merito; quia ex verbis adductis Tridentini aperte colligitur, obligationem illam antiquiorem fuisse. Primo, quia Tridentinum probat obligationem ipsam ex consuetudine Ecclesiæ: ergo non induxit nouam, sed declarauit antiquam necessitatem. Secundo, quia si esset obligatio noua, immerito excommunicaretur, qui doceret, non esse obligationem saltem alicubi: posset enim illa lex alicubi vel non legitime publicari, vel non acceptari; vel posset contra illam legitime præscribi; ergo posset esse verum, quod alicubi non esset talis obligatio: cur ergo excommunicaretur, qui doctrinam illam veram doceret vel affirmaret? Tertio, quia eodem pacto potuisset Concilium damnare, & excommunicare eos, qui docerent vel tenerent contra omnes alias leges ab ipso Concilio editas: hoc autem non facit, sed solum præcipit obseruantiam legis; ergo in hac materia prohibet doctrinam aliquam præcedentem, quæ independentem ab ipso Tridentino iam erat falsa.

57. Obiicitur primo pro sententia Caietani; quia ex verbis Pauli non potest colligi eiusmodi necessitas, cum solum exigat, quod ipse homo se probet; non ergo necesse est, quod à Confessario probetur. Accedit Chrysostomus hom. 28. in illam epistolam ad Corinth. vbi sic ait: *Non præcipitur, vt alter alteri probetur, sed ipse sine translatione faciens iudicium & sine teste re-dargutiones* Theophylactus etiam ibi: *Non alium (inquit) ubi iudicem attribuo, sed te ipsum tibi ipsi commendando: iudica igitur, & explora conscientiam tuam, & sic accede.* Hi ergo Patres non intelligunt Paulum de probatione facienda necessario per alium, sed per ipsum, qui ad Eucharistiam accedit, alij etiam Patres, qui sanctitatem exigunt ad digne communicandum, nihil de necessitate Confessionis dicunt; non ergo putabant, illam esse necessariam.

58. Ad verba Pauli responderetur facile, non colligi ex ipsis præcisè obligationem Confessionis, sed ex illis in eo sensu, quem Ecclesiæ consuetudo, & traditio interpretatur, vt dixit Tridentinum: verba enim illa de se generalia sunt, & solum significant probationem necessariam, ne quis accedat indigne; quid autem requiratur ad accedendum digne, aliunde petendum est, vt sciamus, de qua indignitate ibi loquatur Apostolus.

59. Ad verba Chrysostomi, & Theophylacti, aliqui dicunt, Chrysostomum in ea fuisse sententia, quam etiam habuit Nestorius Archiepiscopus Constanti-nopolitani.

non publicanus, cui ipse successit. Hoc tamen nimis fauer hereticis, & in tract. de Pœnitentia confabit, id esse falsum. Alij dicunt, Chrysostomum solum excludere necessitatem confessionis publicæ, cum sufficiat probatio secreta, à qua interpretatione non lege abest Suarez dicens, solum excludi iudicem humanum, qualis non est Confessarius, cuius iudicium magis est Diuinum, quam humanum. Hoc tamen tenuit Vasquez, quia illi Patres omnem alium iudicem, aut testem prorsus excludunt præter ipsum, qui communicare vult; non ergo solum excludunt iudicium publicum, sed occultum etiam, quodcumque illud sit, in quo alius addit ab illo, qui probandus est. Vnde ipse Vasquez num. 34. respondet, illos Patres committere quidem primum conscientie examen ipsi fieri homini, qui solus, & absque teste debet seipsum examinare, ut si dignum & purum se inueniat, accedat absque alia probatione, non tamen dicunt, quod si se impurum inueniat, ipse solus absque Sacerdotis opera se probet, & dignum efficiat: tunc enim necessaria erit secunda probatio, quæ à Confessario, media absolutione, probetur, & dignus efficiatur.

60.

Huic interpretationi addi potest.

Huic interpretationi ego adderem probationem ita committi ipsi fieri homini, ut si forte impurum se inueniat, postea non tam probandum, quam mundandum, & purificandum se Sacerdoti exhibeat: probare enim est examinare, hoc autem ad solum penitentem spectat per se loquendo, qui solus nouit conscientie suæ occulta. Confessarius vero non examinat, nisi per accidens in defectum penitentis, sed solum auditu examine, & probatione, quam penitens fecit, profert sententiam. Probatio ergo semper reducit ad ipsum solum, qui potest conscientiam propriam noscere. Confessio vero est aliquando requisita, ut homo postea se ipsum probet, & dignum inueniat. Sicut fur inuenit se indignum, quamdiu non restituit: restitutio tamen proprie loquendo non est probatio, sed aliquid requisitum, ut postea probet se, & inueniat dignum Communionem. Item quando non est copia sacerdotis, per contritionem, non se probat homo formaliter, sed dispositiue, quatenus, ea posita, probat se, & inuenit iam dignum; quia non est dignus quamdiu est in statu peccati. Sic confessio est probatio dispositiua, quatenus, posita Confessione, & absolutione, homo probat se, & inuenit se dignum. Semper ergo probatio formalis fit per iudicium ipsiusmet, qui accedit ad Eucharistiam, & in eo sensu verissime dicunt ij Patres, non exigi alterius iudicium, aut testimonium, sed solum ipsius penitentis, qui debet proferre vltimum iudicium approbationis, quatenus iudicat, nihil sibi ob stare, ut accedat ad Eucharistiam.

61.

Obijciat aliquis, Conc. Trid.

Obijciat aliquis verbum illud Pauli: *Probet se ipsum homo*, quod videtur Tridentino explicari de probatione, quæ per ipsam Confessionem fit. Subdit enim: *Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.*

62.

Respondet.

Respondet, Confessionem habere quidem connexionem cum probatione requisita; non tamen esse formaliter, & proprie ipsam probationem: neque enim in Latino sermone probare se est purgare, vel sanctificare se, sed examinare, vel tentare, & indagare, seu periculum facere: & in hoc sensu intelligunt Patres verbum illud Apostoli. Sic Anselmus ibi: *Probet, inquit, id est, discutiatur, & examinet prius se ipsum, qui etiam ex eo, quod homo est, sine peccato non est.*

Anselm.

Probet, antea se ipsum, id est, vitam suam inspiciat, & consideret, an digne possit accedere, vel non. Theodoretus ibidem sic explicat: *Sic tui ipsi iudex vitam tuam exacte iudica, conscientiam seruare, & examina, & tunc domum suscipe.* Hugo de S. Victore in questionibus circa illam Epistolam Pauli, 9. 111. *Quid si est ergo, inquit, se probare nisi videre, an conscientia sua mordeat se de mortali, & si est in proposito inuadendi ad huc in peccato?* S. Thomas lect. 1. in illum locum Pauli: *Necesse, inquit, est, ut primo homo se ipsum probet, id est, diligenter examinet suam conscientiam, ne sit in eo voluntas peccandi mortaliter, vel aliquod peccatum præteritum, de quo non sufficiat ex penitentiis.* Glossa etiam interlinealis dicit idem esse probet se, quod examinet se. Et Oecumenius notat obseruanda esse Apostoli verba monentis, ut quilibet se ipsum exporet, atque interroget, non alius alium; sibi enim quisque consulere debet, dum ad hoc sacramentum accedit. Probat ergo se formaliter homo, non dum confitetur, sed dum ante, vel post Confessionem suam examinat, & scrutatur conscientiam, an digne possit accedere:

Nec verba Tridentini obstant, quæ duplicem habere possunt sensum, vtrumque proprium. Primus est, si verba illa: *Ecclesiastica consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, absque præmissa Confessione ad Eucharistiam accedere debeat*, si illud inquam, ut, significet causam finalem, quasi dicat, eam probationem, seu illud examen adhuc finem esse necessarium, ut nullus accedat sine Confessione præmissa peccati mortalis. Secundus sensus facilius, & planior videtur esse, eam probationem, seu examen tale necessarium esse, quale sufficit ad hoc, ut homo iudicet, se non habere peccatum mortale, quod non legitime fuerit confessus. Sicut si diceret, eam probationem necessariam esse, ut nullum debitum, aut quidquam alienum retineat, pro quo non satisfecerint, non esset sensus, quod restitutio esset formaliter probatio, sed esset aliquid requisitum, ut per legitimum examen probaret se homo, & inueniret abque impedimento vilo ad digne accedendum. Probatio ergo ipsa formalis, & examen vltimum semper faciendum est ab ipsomet homine, qui iudicaturus est, an habeat conscientiam peccati mortalis non explicari legitime in Confessione sacramentali.

Denique ad argumentum ex alijs Patribus desumptum constat imprimis, illud esse negatiuum, cum Patres, licet non expriment, non tamen negant obligationem confitendi peccata: sicut ex eo, quod solum explicet obligationem non accedendi in statu peccati, non ideo arguitur, non esse, aut non fuisse etiam tunc obligationem præmittendi ieiunium naturale; imo hoc ipsum implicite continetur in obligatione non accedendi in peccato; quia qui accederet non ieiunus, iam accederet in peccato commissio contra legem præcipientem ieiunium. Sic etiam qui accederet absque confessione præuia, iam accederet in peccato contra legem præcipientem confessionem præuiam; atque ideo in illa obligatione non accedendi in peccato continetur implicite obligatio præmittendi confessionem, licet id non explicetur.

Adde, alios Patres explicuisse etiam illam obligationem præmittendi Confessionem: ij sunt Augustinus Epist. 118. c. 3. Item actor libri de Ecclesiasticis dogmatibus apud eundem Augustinum tom. 3. cap. 53. & Auctor etiam libri de salutaribus documentis c. 34. apud eundem Augustinum tom. 4. Cyprianus lib. 3. Epistolar. epist. 14. Leo Papa epist. 91. cap. 2. quos afferunt Suarez, & Vasquez in præfatiis quibus

quibus addi possunt idem Cyprianus eodem lib. 3. Epist. 15. 16. & 18. & in sermone de Lapsis. Anselmus in illa verba Pauli: *Probet autem seipsum homo; ubi sic ait: Indigne manducat, & bibit, qui vel aliquid graue peccatum, vel multa leuia commisit, & non confitetur ea, priusquam ad communionem accedat.* Quæ verba, licet nimium videatur probare, scilicet necessitatem confessionis etiam peccatorum venialium, quando hæc multa sunt; possunt tamen intelligi cum proportionem, nempe de indignitate graui in vno casu, & leui in alio. Chrysostomus etiam hom. 30. in Genes. in principio, agens de preparatione facienda in Hebdomada sancta, sic ait: *Nunc maxime & ieiunij cursu intendentibus, & magis continuande sunt preces, faciendaque diligens, & pura peccatorum confessio, & in bonis operibus sedulitas, elemosyna larga, aquitas, mansuetudo, aliæque virtutes; vt talibus ornati viri- bus, ubi in diem Dominicum venerimus, Domini liberati- tatem fruamur.* Richardus de S. Victore, de potestate Ecclesie ligandi atque soluendi, cap. 21. sic ait: *Audacter dico, si ante Sacerdotis absolutionem ad communionem Corporis, & Sanguinis Christi accesserit, iudicium sibi pro certo manducat, & bibit, etsi enim peccasse multum peniteat, & vehementer doleat, & ingemiscat.* Quibus consonat, quod refert Eusebius lib. 6. hystor. cap. 24. & 25. Philippum Imperatorem volentem in die Pasche communicare non fuisse permissum ab Episcopo illius loci, nisi prius præmitteret Confessionem. Sozomenus item 9. trip. c. 35. dicit, ab antiquis- simis temporibus Pontifices Romanos seruasse hanc consuetudinem præmittendi Confessionem ante Communionem. Nicephorus etiam 11. hyst. cap. 34. narrat de Dioscuro Abbate, quod, cum esset presbyter, & Confessarius, diligenter explorabat conscientias subditorum ante Eucharistiam. Vnde constat, falsum esse, quod antiqui Patres, & Auctores necessitatem præmittendæ Confessionis prætermiserint.

Secundo obiicitur pro sententia Caietani, quia ad alia Sacramenta viuorum recipienda non prærequiritur confessio, sed sufficit actus contritionis, cuius virtute disponitur homo ad iustificationem, & constituitur in statu gratiæ. Respondetur, in iis, quæ pendunt à libera voluntate Dei, non fieri argumentum efficax à simili, si aliunde constat de Dei voluntate, prout constat in præsentibus. Potuerunt autem esse speciales congruentiæ, quas afferunt Doctores, ad exigendam Confessionem præuiam magis ad Eucharistiam, v. g. maior dignitas, & excellentia huius Sacramenti, ad quod decebat præmittere modum magis certum, & securum reconcilia- tionis cum Deo. Item Sacramentum hoc visibilem quamdam videtur asserere coniunctionem hominis Christiani cum corpore Ecclesie; decebat ergo non solum interius, sed exterius, vt visibiliter reconcilia- retur prius Sacerdotum ministerio. Denique, quia Sacerdotes peculiariter debent hunc panem dispen- sare, iis etiam prius videtur satisfaciendum, & non, nisi eorum iudicio, & licentia præcunte, accedere oportuit. Hæc tamen omnia non probant ex natura rei, supposita institutione vtriusque Sacramenti, Eucharistie, & penitentiae, resultasse hanc obliga- tionem Confessionem præmittendi, vt aliqui volue- runt, quos late impugnatur Suar. sect. 3. Nam re vera hæc omnes sunt solum congruentiæ, quæ mouere po- terant ad imponendum hoc præceptum, quod tamen impositum esse, aliunde nobis constat. Alioquin si præcise propter maiorem certitudinem iustificatio- nis consequeretur ex natura rei hæc obligatio, se- queretur eis, qui ex reuelatione sciret, se iustificatum iam esse per contritionem, non obligandum ad con- fessionem præmittendam ante communionem.

Tertio obiicitur, quia si est præceptum præmit- tendi confessionem ante communionem, quorsum Innocentius III. in cap. *Omnis vtriusque sexus*. de penit. & remiss. præcepit confessionem annuam, & communionem Paschalem? Satis erat præcipere communionem, quæ secum afferebat obligationem confitendi. Respondetur facile, non fuisse satis præcipere communionem; sunt enim multi, quos obligat præceptum confessionis independentem à commu- nione, v. gr. pueri, qui doli capaces cum sint, adhuc non accipiunt Eucharistiam; item qui ob aliquod impedimentum non possunt accipere Eucharistiam, non tamen possunt confiteri: illi etiam qui in Pa- schate non habebant peccatum mortale, si illud in- tra eundem annum habuerint, debent postea con- fiteri, licet præceptum Eucharistie iam satisfecerint, vt dicemus in tractat. de sacramento Penitentiae.

Quarto obiicit Caietanus, quia sequeretur, nun- quam esse licitam communionem absque præuia confessione; id enim, quod malum est, nunquam est faciendum. Consequens autem est falsum, cum con- cedatur, posse id fieri in casu necessitatis, quando non est copia Confessarii. Respondetur facile ne- gando sequelam; nam sicut non licet communicare nisi ieiunius, & tamen in aliquibus casibus id potest licite fieri absque ieiunio: sic potuit prohiberi com- munioni absque confessione, licet id in aliquibus ta- libus præmittatur.

An præceptum præmittendi confessionem sit mere humanum.

Restat videre, an hoc præceptum sit Diuinum, vel mere humanum: Ioann. de Medina codice de Confess. 9. 17. & Nauarrus in initium de Penitentia dist. 5. in 3. part. Glossa n. 3. 1. & 32. indicant, illud esse præcep- tum mere humanum. Alij tamen communiter te- nent, esse Diuinum, quos referunt, & sequuntur Sua- rez, & Vasquez in præsentibus. Aliqui probant ex ver- bis Tridentini supra adductis, ubi loquendo de pu- ritate debita ad hoc Sacramentum subiungit: *Præsertim cum illa plena formidinis verba apud Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini: Quare communicare volentes reuocandum est in memoriam eius præceptum: Probet seipsum homo.* Ec- clesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, &c. Illa enim verba, eius præceptum, referunt non ad Apostolum, sed ad Dominum, de cuius corpore facta fuerat proxime mentio.

Suarez, licet illud, eius, referat ad Dominum, dicit tamen, inde non probari præceptum Diuinum, quia Apostolus in illis verbis, *Probet seipsum homo*, non explicuit præceptum Confessionis, sed probationis, præscindendo ab hac & illa. Quare Concilium so- lum intendit commemorare præceptum Domini de probatione præmittenda; postea vero dicit, consue- tudine declarandi, probationem illam debere esse talem, vt nemo accedat sine præuia confessione.

P. Vasquez n. 43. contendit, non potuisse Paulum non loqui de Confessione in illis verbis: *Probet seipsum homo*, cum enim loquatur de probatione ad Eucharistiam necessariam, & nulla alia sufficiat præter eam, quæ in confessione fit, non potuit Paulus non loqui de illa. Imo si ex verbis Pauli non colligatur necessitas confessionis, vix potest aliunde colligi, præceptum illud esse Diuinum, & non mere Eccle- siasticum.

Ego quidem in primis existimo cum P. Vasquez loco citato, illud relatum, eius, magis referri ad Vasquez. Apostolum, quam ad Dominum, qui sensus verba,

67. Obiicitur cor- tiv.

Respondet.

68. Obiicitur quarto. Caietan.

Respondetur.

69. Medina. Nauarr. Communis sententia vult esse diuinum. Suarez. Vasquez. Aliqui pro- bant ex ver- bis Trident. Conc. Trid.

70. Suarez.

71. Vasquez.

&c

Paulus in illis verbis specialiter non agit de confessione.

& contextum consideranti magis planus, & sincerus apparet. Deinde existimo, Paulum in verbis illis: *Probet se ipsum homo*, licet non excludat confessionem, de illa tamen specialiter non agere, neque ex verbis cum illa generalitate prolatis potuisse obligationem confessionis colligi. Sicut enim si Paulus dixisset, necessarium esse ad Eucharistiam observantiam præceptorum Ecclesiæ, non posset ex his solis verbis colligi necessarium esse observantiam ieiunij naturalis, nisi aliunde probes, esse legem Ecclesiæ de illo ieiunio observando. Sic ex eo præcise, quod dicat, debere hominem probare se, non potest colligi necessitas confessionis, nisi aliunde constet, debitum modum probationis includere, aut requirere confessionem: & ideo Concilium non probavit necessitatem confessionis ex verbis Pauli nude sumptis, sed adiuncta consuetudine, quæ probat, ad debitam probationem exigi etiam confessionem mortalium.

73.
Ex verbis Trident. sufficienter probatur.

Adhuc tamen si non ex verbis Pauli secundum se, ex locis tamen illis Tridentini probati videtur præceptum illud non esse mere Ecclesiasticum, sed Divinum, primo, quia Tridentinum non affert Ecclesiasticam consuetudinem tamquam radicem, sed tamquam signum obligationis, dum dicit, eam consuetudinem declarare, quod sit obligatio præviæ confessionis. Secundo, quia si oriretur ex mera consuetudine, aut præcepto humano, non apparet, cur deberet condemnare, & excommunicare, eos, qui negarent talem oblationem: omnis enim lex, aut consuetudo humana exposita est inefficacia in obligando, siue quia in aliqua provincia legitime recepta non esset, aut quia per legitimam consuetudinem contraria esset contra illam iam præscriptum: cur ergo non posset aliquis dicere, in aliqua provincia non esse eiusmodi obligationem? Præsertim cum ex Concilio Florentino constet, inter alia hoc etiam obiectum fuisse Græcis à Latinis, cur eorum Sacerdotes ante Missæ celebrationem non solerent confiteri. Si ergo censura Tridentini vniuersalis, & legitima est, supponit, non posse alicubi veram esse illam doctrinam negantem obligationem confessionis præviæ, atque ideo eam obligationem fateri debemus provenire ex præcepto aliquo plusquam humano.

74.
Ex Pauli verbis principaliter sumi potest aliqua coniectura.

Secundo principaliter ex ipsis Pauli verbis sumi potest aliqua coniectura; primo, quia Paulus præmisit, doctrinam illam sibi fuisse à Christo traditam; *Ego enim accepi à Domino quod & tradidi vobis*; quæ verba ad omnia subsequenda circa Eucharistiæ cultum videntur posse referri. Secundo, quia si non Christi, sed ipsius Pauli præceptum fuisset, non satis apparet, quomodo ex illo obligatio vniuersalis potuisset colligi; cum Paulus præceptum illud ad solos Corinthios dirigeret, quos solos deberet obligare, non alios, ad quos nec Paulus scripsit, nec legitime transmisit illud præceptum. Omitto autem, quod licet Paulus Apostolicam auctoritatem, & potestatem haberet, atque ideo in singulis provinciis posset prædicare, absolucere, excommunicare, Episcopos constituit, & similia; non est tamen certum, quod posset vniuersalem Ecclesiæ ordinem præscribere, aut leges condere, quæ possent totam Ecclesiam obligare; imo id de Apostolis omnibus præter vnum Petrum negat Suarez *disp. 10. de Fide sect. 1. num. 25*. Vnde præceptum illud Pauli non induceret obligationem in vniuersa Ecclesia.

75.
Tertio colligi potest ex ipsis Patribus.

Tertio colligi hoc ipsum videtur ex patribus supra adductis, qui non parum innuunt, præceptum hoc esse Divinum. Sic Leo Papa *Epist. 91. cap. 2*, dicit, *Mediator Dei, & hominum hanc præpositis Ecclesiæ dedit potestatem, ut & consentientibus actionem penitentia*

darent, & eosdem salubri satisfactione purgatos ad communionem sacramentorum, ad ianuam reconciliationis amitterent. Potestas enim admittendi à Christo tradita videtur supponere necessitatem; nam si proprio arbitrio abique sacerdotis absolutione posset homo ad Eucharistiam accedere, non diceretur proprie à Sacerdote admitti.

Aliqui afferunt etiam Cyprianum, sed P. Valquez *num. 43*, dicit, ex Cypriani verbis nihil colligi ad hoc intentum. Ego tamen plus mihi video ex Cypriano colligere, quam ex Leone, cuius testimonium proxime citatum ad hoc usurpat, & amplectitur ipse Valquez. Cyprianus enim in illis Epistolis acriter inuehitur in eos, qui lapsos ob metum mortis in cultum idolorum admittabant ad Communionem abique debita legitimi Sacerdotis absolutione: hoc autem sæpe dicit esse contra legem statutam à Domino, siue à Christo. Sic loquitur *Epist. 10*, his verbis: *Nondum Penitentia acta, nondum exomologesi facta, nondum manus eis ab Episcopo, & Clero imposita, Eucharistia illis datur, cum scriptum sit: Qui ededit panem, aut biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis, & sanguinis Domini. Sed nunc illi rei non sunt, qui minus Scriptura legem nouerunt; erunt autem rei, qui præsumunt, & hac fratribus non suggerunt, ut infra. Et à præpositis faciant omnia cum Dei timore, & cum data ab eo, & præscripta obseruatione. Ecce illam legem non accedendi ad Eucharistiam nisi post Episcoporum absolutionem, appellat legem Scripturæ, & obseruationem à Deo datam, atque præscriptam; quia scilicet implicite saltem continebatur in illis verbis: *Probet se ipsum homo*, ut supra diximus.*

Idem Cyprianus *Epist. 11*, eodem modo loquitur: *Illis contra Evangelij legem contra vestram quoque honorificam petitionem, ante actam penitentiam, antequam exomologesi gravissimi, atque extremi delicti factam, aut manus ab Episcopo, & Clero in penitentiam impositam, offerre lapsis pacem, & Eucharistiam dare, id est, sanctum Domini corpus profanare audeant, cum scriptum sit: Qui ededit panem, aut biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis, & sanguinis Domini. Item *Epist. 12*, *Audite tamen, quosdam de presbiteris nec Evangelij memores, nec quid ad nos martyres scripserint, cogitant iam cum lapsis communicare cepisse, & offerre pro illis, & Eucharistiam dare, quando oportet ad hac per ordinem venire. Nam cum in minoribus delictis, quæ non in Dominum committuntur, penitentia agatur iusto tempore, & exomologesi fiat, nec ad communicationem venire qui possunt, nisi prius illi ab Episcopo, & Clero manus fuerit imposita; quanto magis in his gravissimis, & extremis delictis caute omnia, & moderate secundum disciplinam Domini observari oportet.**

Nec satis facit, si dicas, ideo hoc appellari à Cypriano contra Evangelicam, vel domini legem, & disciplinam; quia nimirum ex Scriptura habetur, quod subditi obediant præpositis, & prælatis suis, vel quod non communicent fideles cum hæreticis, quales illi iam censentur in foro saltem externo, propter externam negationem fidei: Hoc, inquam, non satisfacit; quia Cyprianus in verbis citatis ideo probat esse contra legem Scripturæ; quia scriptum est: *Qui ededit, vel biberit indigne, reus erit corporis & sanguinis Domini*. Ergo illam appellat Scripturæ & Domini legem, quam violabant communicantes ante sacerdotalem absolutionem. Certum est autem, Paulum in illis verbis non loqui de communicatione fidelium cum hæreticis, aut de obedientia Prælati debita, sed de probatione ante communionem necessaria. Vnde nec dici potest, Cyprianum loqui solū de absolutione aliqua externa, quæ in foro Ecclesiæ requirebatur, & non de sacramentali.

tali; quia locus ille Pauli, quem adducit ad id comprobandum, non loquitur de illa externa satisfactione, sed de sacramentali absolutione, ut constat; huius ergo absolutionis necessitatem ex Divina lege provenire supponit.

79. Addere possumus non leuem coniecturam ex eo, quod numquam usque adhuc Ecclesia, aut Summus Pontifex in eiusmodi præcepto dispensaverit, sicut dispensatum est aliquando in aliis præceptis Ecclesiasticis; nam in præcepto ieiunij naturalis ad communionem prærequisiti, scimus, cum aliquo dispensatum fuisse in aliquo casu, præterquam quod olim feria quinta in Cæna Domini in aliquibus Ecclesiis sumebatur communicio post cenam: in præcepto tamen confessionis prævia in iis circumstantiis, in quibus præceptum obligat, numquam dispensatio concessa, imo nec petita, aut intenta fuit.

80. Obici solet modus loquendi Tridentini dicto c. 7. *Communicare volenti renovandum est in memoriam modum legis eius præceptum*, scilicet Apostoli, iuxta veriorum explicationem: non ergo agnovit Concilium præceptum divinum Christi, sed humanam Apostoli. Respondetur, ex illis verbis nihil colligi: non enim novum est appellare legem, aut præceptum hominis illud, quod per hominem intimatur, licet re vera sit præceptum aut lex ipsius Dei. Sic passim in Deuteronomio Moyses vocat præcepta sua, quæ à Deo Deut. 4. & 6. ipso acceperat populo proponenda. Cap. 4. *Custodite mandata Domini Dei vestri, quæ ego præcipio vobis.* & cap. 6. *ut timeat Dominum Deum totum, & custodias omnia mandata, & præcepta eius, quæ ego præcipio tibi.*

Et paulo post: *Eruntque verba hæc, quæ ego præcipio tibi, in corde tuo, &c.* Unde ipse Christus appellabat illam legem Moysi, Ioan. 7. *Si circumfessionem accipitis homo in Sabbato, ut non solvatur lex Moysi.* Matth. 8. *Offende te Sacerdotibus, & offer munus, quod præcepit Moyses.* Mar. 10. *Quid vobis præcepit Moyses?* Quæ tamen omnia præcepta fuerant ipsius Dei, ut constat; imo & ipse Paulus eumdem modum loquendi usurpat; nam in eadem Epist. 1. ad Cor. cap. 7. sic ait: *Tu autem, qui in matrimonio iuncti sunt, præcipio, non ego, sed Dominus uxorem à viro non discedere; ubi utrumque coniungit, scilicet, præcipio, & rursus, non ego, sed Dominus: utique ergo præcipit, & Deus principaliter, & homo ministerialiter; neque ex hoc, quod appellatur præceptum Pauli, arguitur, quod non sit præceptum Dei.*

SECTIO V.

Quando liceat accipere Eucharistiam, non præmissa Confessione.

81. Certum est, posse aliquando id fieri, præmissa contritione; ut constat ex Concilio Tridentino sess. 13. cap. 7. in ultimis verbis, ubi proposita necessitate præmittendæ Confessionis, subditur: *modo non desit illis copia Confessoris, quod si necessitate urgeat, Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quam primum consecratur.* & Can. 1. *Declarat, inquit, ipsa sancta Synodus illis, quos conscientia peccati mortalis gravat, quantumcumque enim se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessario præmittendam esse confessionem Sacramentalem.* Ex quibus verbis rursus colligunt Theologi, duas conditiones requiri, ut non præmittatur confessio; scilicet, quod non sit copia Confessoris, & quod sit necessitas communicandi, de quibus singillatim aliqua breviter notanda sunt.

82. Et primum ille dicitur non habere copiam Confessorij, qui vel nullum habet, vel Sacerdotem mu-

tum, aut nolentem ex malitia, vel ignorantia, aut ex alio capite absolvere, vel carentem iurisdictione, aut alio modo impeditum, vel etiam quando penitens timet sibi grave detrimentum, ut revelationem sigilli, vel malum graue à Confessario inferendum: tunc tamen debet penitens confiteri alia peccata mortalia, si quæ habet, omisis illis, propter quæ timet sibi tale detrimentum.

83. Quæritur, quæ distantia censeatur sufficiens, ut dicamus, non esse copiam Confessorij: Cano relect. de Penit. p. 5. §. 8. *Adterium non est difficile*, dicit: Si confessorius sit in alio oppido distante tribus milliariis, non esse copiam Confessorij. Alij dicunt, etiam tunc querendum esse à penitente, si non singulis diebus, saltem aliquoties: ita Corduba lib. 1. *quasi* 6. Corduba. ante finem, his verbis: *Non tenetur quotidie ire ad querendum confessorum; & ita potest sine confessione contritus uno, aut forte duobus diebus, maxime diebus festis, non tamen pluribus, celebrare.* Suarez in præsent. scilicet. 4. Suarez. & Valquez c. 2. dicunt, relinquendum hoc esse arbitrio prudentis, nec posse regulam uniuersalem assignari, sed pendere ex circumstantiis personæ, temporis, difficultatis itineris, &c. Illud certum est contra Richardum, non sufficere, quod aliquis maiori cum deuotione, & fructu alicui confiteatur, ut possit expectare illum, & interim celebrare absque confessione, si adsit alius, cui absque periculo possit confiteri.

84. Hæc certa videntur: illud est paulo difficilius; an qui habet peccatum reservatum, debeat confiteri Sacerdoti potenti absolvere à non reservatis; an possit communicare absque confessione, quasi non habens copiam Confessorij: P. Suarez cum aliis loco citato, §. 1. *Quartus casus est*, dicit, non esse improbabile, quod homo ille, licet possit confiteri inferiori omnia peccata, ut absoluat directè à non reservatis, & indirectè à reservatis, adhuc tamen, si velit, possit nulli confiteri, quia alioquin obligabitur ad confitendum bis idem peccatum reservatum, nempe tunc, & postea superiori, ut ab ipso directè absoluat. Verius tamen, & probabilius censet, quod debeat confiteri inferiori reservata, & non reservata; quia illud onus non est adeo graue, ut idcirco excusetur ab obligatione confessionis præmittendæ.

85. P. Valquez in præsent. num. 7. & 4. tom. 9. art. 3. dub. 9. per contrariam viam docet, illam posse quidem communicare cum sola contritione; non tamen posse confiteri inferiori, etiam si habeat peccata non reservata, quia inferior non potest valide absolvere à non reservatis eum, qui simul confiteatur reservata; non potest enim diuidi sententia absolutionis, sicut nec potest diuidi confessio: & quia alioquin sequeretur, posse confiteri sola non reservata, tacendo reservata; quorum enim dicat reservata illi, qui eorum iudex non est, neque esse potest. Cum ergo confessio Sacramentalis sit illa solum, quia penitens se accusat coram legitimo iudice; ille autem Sacerdos non sit legitimus iudex peccatorum reservatorum, consequens est, ut non possit penitens sacramentaliter confiteri inferiori, atque ideo non erit obligatio ea dicendi. Consequens autem est contra Auctores contrariæ sententiæ, qui omnes volunt, omnia prorsus peccata integre manifestanda inferiori.

86. Mihi (ut verum fatear) hoc ultimum argumentum suadet, non esse probabilem sententiam illam, quæ docet, in prædicto casu non obligari penitentem ad dicenda Confessario peccata reservata, à quibus ipse eum non potest absolvere, sed ea solum, à quibus absolvere potest; circa illa enim sola est iudex.

iudex, atque, ideo illa sola potest legitime audire in suo tribunali. Quam sententiam licet aliqui improbabilem dicant, & Durandus in 4. dist. 17. q. 15. n. 11. acerbiori censura afficiat, eam tamen veram, aut probabilem esse fatetur non pauci, nec contemnendi Theologi. Gerlon 2. p. 17. de Casuum reservat. & Alphab. 41. Alex. vero Aletis 4. part. quest. 78. memb. 5. art. 2. ad ult. alias q. 18. membr. 4. art. 5. §. 2. & Maior dist. 17. q. 5. dicunt, esse probabilem; Petrus de Soto 10. de confessione, esse maxime probabilem. S. Antoninus 3. p. tit. 14. c. 19. §. 6. contrariam sententiam demonstrari non posse, sed tantum esse probabilem; quo etiam modo loquitur Mart. de Ledesma 2. part. 4. quest. 8. art. 2. dub. 4. dicens contrariam sententiam non esse certam. Nugnus in 3. p. q. 9. Additionum, art. 2. in 2. p. art. 2. dub. 1. refert pro hac sententia aliquos iuniores, & contrariam solum vocat probabiliorem; quod etiam indicat Suarez tom. 4. in 3. disp. 3. §. 1. selt. 3. n. 8. dicens posse reddi probabilem rationem, cur omnia peccata dici debeant inferiori. Clarius loquitur Antonin. Diana 2. tom. resolut. moral. tract. 4. resolut. 104. in fine, ubi ita concludit: *Ex quibus omnibus apparet, penitentem habentem casum reservatum etiam cum excommunicatione, urgente necessitate ad celebrandum, vel communicandum posse, ubi magis libuerit, vel expedierit, aut confiteri peccata non reservata, seu simul reservata, & non reservata, vel elicere actum contritionis, & sine penitentia confessione celebrare, aut communicare.* Eandem sententiam docet ab-
 Ferd. de Cast. solut. Ferd. de Castro p. 1. Operis moral. tractat. 4. disp. 4. punct. 3. §. 6. cuius titulus est. *Possit ne aliquando absolui hæreticus à privato sacerdote de peccatis non reservatis, tacita hæresi.* Et postea n. 2. respondet affirmatiue. Eandem sententiam probabilem esse docuit P. Ioan. de Salas in manuscriptis de sacram. Pœnitent. & indicat Bonacina disp. 5. de sacram. Pœnit. quest. 7. p. 5. §. 3. num. 9. vocans contrariam sententiam solum probabiliorem.

87. Fateor ergo, sententiam dicentem debere omnia peccata reservata cum non reservatis dici confessio inferiori, esse satis communem eius: tamen fundamenta non cogunt omnino; & ut hoc obiter dicam, magis videtur mihi discedere à sententia communi P. Vasquez, dum ait, penitentem in eo casu non solum non debere, sed nec posse præmittere confessionem, sed debere omnino absque confessione communicare, quam qui dicit, non debere confiteri reservata, sed solum non reservata, quibus directe absolui potest. Nam qui negat absolutionem à non reservatis forte validam, duos solum affert Vasquez num. 26. scilicet Richardum in 4. dist. 17. art. 2. quest. 8. ad 2. & Adrianum quest. 4. de confessione, §. sed dubium. Ex quibus Adrianus quidem id indicat; Richardus vero non loquitur in nostro casu, quando superioris copia non est, sed quando ipse etiam adiri potest, & tunc dicit, quod debet præcedere absolutorio superioris ante absolutionem inferioris, quod certum est; pro illa vero alia sententia non paucos attulimus: minus ergo opponitur sententiæ communi illa, quam sententia negans, posse penitentem in eo casu confiteri. Vnde libentius dicemus, penitentem eo casu, & posse, & debere confiteri saltem peccata non reservata, quia respectu illorum habet vere copiam confessarii, qui est legitimus eorum iudex; ergo respectu illorum urget præceptum confessionis, quod quidem non solum est de confitendis omnibus copulatiue, sed etiam diuisim omnibus, & singulis, iis scilicet, quæ saltem possit legitime confiteri, ut constat in eo, qui ob iustam causam tacet aliquod peccatum non reservatum, qui tamen adhuc tenetur ad confitenda

alia ante communionem: debet ergo præmitti confessio mortalium, quantum fieri potest. Dixi, mortalium, quia si præter peccatum reservatum non haberet aliud mortale, non obligaretur ad confitenda venialia, nisi per accidens, quando non haberet contritionem; tunc enim deberet confiteri venialia, ut eo modo absolueretur indirecte à reservatis, & reciperet gratiam.

Obiiciunt primo, confessionem de iure Diuino debere esse integram omnium mortalium, ergo non potest diuidi confessio explicando non reservata, & tacendo reservata. Respondetur hoc argumentum procedere contra omnes, qui communiter dicunt, posse tunc fieri confessionem saltem exprimentendo omnia etiam reservata; de iure enim Diuino non est sola integritas materialis, sed formalis, hoc est, integritas confessionis sacramentalis: confessio autem sacramentalis non est narratio peccatorum, sed confessio, quia penitens accusat se coram iudice vicario Dei; ergo licet dicerentur omnia peccata, non esset confessio sacramentalis integra: nam reservata non dicuntur sacerdoti inferiori ut iudici, & vicario Dei, cum non sit iudex illorum peccatorum. Vnde ipse Suarez tom. 4. disputat. 3. §. 1. selt. 3. num. 4. fateatur confessionem illam quoad peccatum reservatum non esse sacramentalem.

Ad argumentum itaque omnes debemus dicere, integritatem quidem confessionis requiri formalem, non materiale, hoc est, ut omnia dicantur, quantum fieri potest. Quare sicut qui ex legitima causa tacet aliquod peccatum, vel qui oblitus illius id omittit, facit confessionem formaliter integram; & sicut ille etiam, qui explicat omnia sua peccata præter vnum, quod propter incapacitatem confessarii intelligere, & percipere non potest, dicitur etiam facere confessionem formaliter integram: sic in nostro casu est confessio formaliter integra: nam penitens deferat omnia sua peccata mortalia ad legitimum iudicem, quantum potest; ideo enim peccatum reservatum non deferat, quia non habet iudicem legitimum, ad quem deferat; & hic iudex, quem habet, non est capax legitime, & sacramentaliter audiendi illud: confitetur ergo integre, quantum potest, omnia peccata; quia illud, quod tacet, non potest nec sacramentaliter conteri, cum non sit, qui illud sacramentaliter possit audire.

Secundo obiici potest, quia licet peccatum externum furti, v. g. sit reservatum, actus tamen internus non est reservatus; ergo deberet penitens explicare saltem actum internum, qui subici potest iudicio huius confessarii; sicut in simili P. Coninck disp. 7. de Pœnit. dub. 9. in fine dicit, eum, cui ex confessione actus externi imminet periculum, debere tamen confiteri affectum internum, ex cuius confessione non timeret eiusmodi periculum. Porro si in nostro casu penitens debeat explicare actum internum, iam explicat totam malitiam actus externi, cum iste non addat malitiam nouam, sed denominetur malus à sola malitia interni, ut suppono; imo cum actus internus, & externus non sint duo peccata, sed consent vnum peccatum, consequens erit, ut nullum sit peccatum, quod non explicauerit, licet non omnino adequate quoad omnes partes: vnde nullum etiam erit peccatum, à quo non fuerit aliquomodo directe absolutus.

Respondeo, hæc ipsa inconuenientia ostendere, non esse obligationem explicandi tunc actum internum, quia certum est, aliquod peccatum non tolli tunc directe per absolutionem; si autem tota malitia actus interni tolleretur directe, non video quid remaneret auferendum directe per absolutionem superioris.

superioris; nam dimissa tota malitia peccati, non potest manere non dimissum peccatum; quia dimitti malitiam, est auferri reatum, seu debitum odij, & auferri Diuinæ propter illam malitiam; non potest ergo manere odibilis homo propter peccatum, si iam non est odibilis propter malitiam peccati; quia motuum formale odij est sola malitia. Fatendum ergo est, non solum actum externum, sed eius etiam malitiam, ac proinde effectum internum esse referuatum; nam licet de facto peccata interna secundum se non referuentur, hoc intelligitur, quando non prodeunt in actum externum; quando vero prodeunt in externum, tunc referuatur non solum actus externus, sed etiam affectus internus, à quo prodit; unde à neutro poterit absolueri directe inferior Sacerdos; quia uterque fuit referuatus. posito actu externo.

91. *Terminatio*
Tertio obicitur potest, quia si potest habens peccata referuata dimidiare confessionem cum inferiori, dicendo sola non referuata, sequitur, quod poterit id facere etiam absque necessitate communicandi; nam ille, qui tacet aliquod peccatum confessario, eo quod ex confessione illius peccati timeat ab eo aliquod malum graue, non solum id potest facere, quando virget necessitas communicandi, sed etiam absque ea necessitate, si vult confiteri, nec habet alium confessarium, cur possit absque periculo omnia peccata dicere; ergo similiter in nostro casu, si id licet, poterit fieri absque urgente tanta necessitate.

93. *Respondetur*
Respondetur negando sequelam; & ad probationem dico, in primis aliquam etiam necessitatem requiri, vt in primo casu confessio non differatur; nam si commode potest differri confessio, differenda est, vt possit absque periculo integra fieri, vt tradunt Soto in 4. dist. 18. quest. 2. artic. 5. 8. Circa tertium, & Suarez tom. disputat. 23. sect. 2. num. 7. Minorem tamen necessitatem, & causam exigunt ad non differendam confessionem in eo casu, quam in nostro, quando quis habet peccatum referuatum, nam Soto solum dicit, differendam esse quando commode potest; Suarez vero dicit, esse iustam causam non differendi, si quis ideo deberet diu manere absque confessione, etiam si nulla alia virget necessitas. Vnde oportet reddere rationem differentie, cur maior necessitas requiratur in nostro casu ad confitendum coram inferiori tacitis referuatis, quam in alio casu ad confitendum, omisso illo peccato, quod absque periculo dici non potest, cum tamē in vtroque casu dimidietur materialiter confessio, & in neutro formaliter: cuius rationem non reddunt auctores.

94. *Differentia*
Potest autem differentie ratio colligi ex diuersitate precepti, quod in vtroque illo casu obstat videtur; nam in primo casu solum videtur obstat obligatio confitendi integre omnia peccata; que quidem obligatio intelligitur semper cum moralitate, & moderatione humane diligentie; vt constat in examine conscientie, quod debet penitens præmittere ad eum finem, vt integre confiteatur omnia peccata, quod tamen examen non exigit exquisitam diligentiam, sed humanam, & suauem; sicut nec in ipsa explicatione peccatorum obligatur homo ad adhibendam exquisitam diligentiam, vt ea omnia distinctissime explicet, sed humanam, & moralem, propter eandem rationem, ne illud Sacramentum nimis onerosum, & difficile redderetur. Hinc ergo fit, vt nec sit obligatio adhibendi omnem curam exquisitam, vt confessio fiat tunc, quando omnia peccata, nullo omisso, integre possint dici. Si enim aliquis, v. g. sentit, se ob capitis debilitatem non posse nunc satis attendere ad recogitanda omnia sua peccata, debet quidem expectare per aliquod breue

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

tempus, vt resumptis viribus, possit examinare suam conscientiam, non tamen debet ea de causa diu differere confessionem; sed potest confiteri ea, quæ sibi occurrunt, licet sciat, non posse à se fieri examen sufficiens ad reuocanda in mentem omnia sua peccata. Similiter ergo non debet diu differre, vt possit expectare alium confessarium, cui omnia peccata, nullo prorsus omisso, absque periculo possit dicere, sed potest nunc confiteri, quia integritas confessionis non obligat ad exquisitam diligentiam adhibendam, sed ad moralem, & humanam, vt vidimus.

At vero in nostro casu, qui habet referuata, indiget maiori causa, vt possit dimidiare confessionem coram inferiori; quia non solum obstat præceptum integritatis confessionis, sed aliud etiam, scilicet præceptum comparandi coram legitimo iudice in foro Sacramentali; quod quidem præceptum arctius obligat, quia ex eius violatione peruerteretur ordo Ecclesiasticus, & debita subordinatio inferiorum ad superiores, & præiudicaretur iuri Prælatorum, si possent facile subditi, omisso superioribus, recurrere ad inferiores; quare ad hoc faciendum merito exigitur grauis necessitas. Quando vero penitens comparat coram suo legitimo iudice, minor necessitas requiritur ad hoc, vt possit aliquod peccatum omittere, quia per hoc non perueritur ordo hierarchicus, aut præiudicaretur iuri superioribus; & aliunde si integritas confessionis ita stricte obligaret, redderetur, vt vidimus, nimis difficile confessionis remedium: quæ ratio non procedit in altero casu; neque enim redditur durius remedium confessionis eo eo, quod debeat aliquis non comparere coram inferiori, quando comparandum est coram superiori; quia potest homo tunc coram neutro comparare, si non est aditus ad superiorem; non ergo obligatur ad aliquod onus, sicut si obligaretur ad exactissimam omnium peccatorum confessionem, & adeo stricte obligaret eius integritas. Hinc ergo præceptum istud integritatis materialis non exilimatur à fidelibus obligans cum tanto rigore, sed cum suauitate ad diligentiam moralem, & humanam, licet illud aliud præceptum non peruerteret ordinem iudicij, nec recurrendi ad inferiorem pro superiori, maiori cum rigore obligare credatur.

Ex dictis ergo infero primo, in prædicto casu necessitatis penitentem posse, & debere adire confessarium inferiorem à quo possit absolui directe à non referuatis: quod enim hæc simul sint cum referuatis, non obstat valori prædictæ absolutionis, vt constat in eo, qui oblitus est inuincibiliter per longum tempus peccati referuati, & confessus est inter alia non referuata sæpe confessario ordinario, à quo quidem valide absoluitur directe ab illis, & indirecte à referuato, vt fatetur ipse P. Vasquez, qui frustra conatur reddere rationem differentie inter illum casum, & nostrum, vt in illo sit, in nostro vero non sit valida absolutio à non referuatis, quam rationem bene impugnatur P. Suarez tom. 4. dicta disp. 8. de Penit. dub. 13. num. 10. Videtur enim absque fundamento auferri potestatem absoluendi indirecte à referuato, quando explicatur, cum tamen possit id fieri, si taceretur. Nam quid refert exprimi, vt ideo non possit dimitti: aut cur absolutio non potest terminari directe ad sola non referuata, sicut si illud dictum non fuisset?

Opponunt aliqui verba Trid. sess. 14. cap. 7. dicentis, Sacerdotem inferiorem extramoris articulum nihil posse in casibus referuatis. Sed respondetur facile, eos nihil posse directe, posse tamen indirecte, sicut in casu, quo penitens immemor referuari confiteatur non referuata, absoluitur indirecte à referuatis

N n in

95.
Qui habet referuata indiget maiori causa vt possit dimidiare confessionem.

96.
Inferitur primo.

97.
Opponunt aliqui verba Trid. Respondetur.

in omnium sententia. Non ergo potest intelligi Trid. de potest. etiam ad absoluendum indirecte.

98.
Infero secun-
do.

Infero secundo, penitentem, qui in prædicto casu necessitatis non haberet alia mortalia non referuata, non teneri ex præcepto ad confitenda venialia Sacerdoti inferiori, vt ab iis directe absoluere-
tur, & indirecte à referuatis. Ita Suarez, & Coninch locis citatis, quia confessio venialium non videtur obligare sub præcepto; ergo præceptum præmit-
tendæ confessionis ante communionem non obli-
gat ad venialia confitenda, nisi per accidens, quan-
do aliquis non putaret se esse sufficienter contri-
tum. Posset tamen confiteri sola venialia, si vellent; &
melius id esset, quam non confiteri. An vero posset
confiteri venialia simplici Sacerdoti, qui non esset
approbatus, nec posset absolvere ab illo mortali,
vt hac via ab eodem absoluere-
tur indirecte à referuatis; Suarez, & Coninch probabiliter affirmant,
sicut habens mortale non referuatum, cuius non
recordatur, posset confiteri venialia simplici Sacer-
doti, & obtinere indirecte remissionem mortalium.
Ex hoc autem non leuiter confirmatur, quod supra
diximus, non esse improbable, posse illum tacere
peccatum referuatum. Quorsum enim dicat pecca-
ta referuata simplici Sacerdoti nondum approbato,
qui neque à non referuatis absolvere potest?

99.
Infero tertio.

Infero tertio, quid dicendum sit de habente ex-
communicationem referuata, an, urgente etiam
necessitate communicandi, & non data copia Super-
ioris legitimi, possit, aut debeat confiteri inferiori,
qui cum à prædicta excommunicatione soluere non
potest. Non desunt, qui dicunt, excommunicatum
etiam occultum non posse extra mortis articulum
communicare, urgente etiam scandalo, & infamia.
Soto in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 4. Syluester, Excommuni-
catio 3. calu 3. Rosel. & Couart. quos refert Henric.
lib. 8. de Euchar. c. 47. §. 4. lit. Q. qui dicit, posse, si pre-
mat periculum grauis infamiae, aut scandalii, semel,
aut bis celebrare, cum contritione, & tremore.

100.
Alij commu-
niter dicunt.

Alij communiter dicunt, posse, urgente necessi-
tate, communicare, aut celebrare absque absolutio-
ne à censura, quia præceptum Ecclesiæ, quæ censu-
ram imponit, non obligat cum tanto detrimento.
Suarez tom. 4. disput. 3. sect. 3. num. 6. Coninch disp. 8.
num. 107. & alij quos afferunt. Quod confirmari po-
test à simili; quia excommunicatio priuat etiam audi-
tione Sacri, sicut priuat Sacramentorum partici-
patione; & tamen excommunicatus occultus non
potens habere absolutionem, potest audire Sacram
ad vitandum graue scandalum, aut detrimentum.
Item S. Thomas in præsentis quæst. 83. artic. 6. ad 2.
& in 4. dist. 17. & alij concedunt, quod Sacerdos, si
recordetur excommunicationis post consecratio-
nem, debet prosequi, si vero ante consecrationem,
dicunt tutius esse relinquere Missam, nisi timeatur
grave scandalum. Vnde arguitur clare, non esse in-
trinsece malum, quod excommunicatus communi-
cet, cum possit ratione scandalii honestari: cur ergo
non posset æqualis, & grauior causa occurrere etiam
ante inchoatam Missam? Quod enim attinet ad hoc
de scandalo, & graui detrimento, idem iudicium
videtur esse de eo, qui inchoauit, vel non inchoauit
Missam, cum vterque possit pati æquale detrimen-
tum aut periculum.

101.
Alij dicunt
hominem in ta-
li casu posse
cum contri-
tione commu-
nicare.

Alij ergo dicunt, posse quidem in tali casu homi-
nem cum contritione communicare, non tamen
posse confiteri, vt absolueretur directe à non referua-
tis. Quod certissimum, & absque controuersia dicit
Vasquez tom. 4. quæst. 9. artic. 3. dub. 9. num. 8. & idem
tenent alij, quos refert Suarez dicta sect. 3. num. 1. qui-
bus adde Syluium in Addit. ad 3. p. quæst. 20. artic. 2.

quæst. 3. Alij denique dicunt tunc posse confiteri non
referuata Sacerdoti inferiori, à quo absolueretur di-
recte ab illis, & indirecte à peccato referuato, licet
ab excommunicatione nullo modo absolueretur. Ita
Suarez loco citat. num. 6. Coninch, & alij.

Hoc dubium pendet ex quæstione illa, an excom-
municatus, non præmissa absolutione à censura, po-
ssit valide absolui à peccato; in qua multi negant, etiam
quos sequitur Vasquez, alij affirmant, quos sequitur de
Suarez, & Sanchez lib. 2. in Decalog. c. 8. num. 5. quod
etiam mihi probabilius videtur; & ea sententia sup-
posita, consequenter dicendum videtur, posse in
prædicto casu confiteri non referuata, ab eoque di-
recte absolui, & indirecte à referuatis, licet maneat
adhuc excommunicatus; quia excommunicatio, sic-
ut non priuat illum tunc receptione Eucharistiæ
propter urgentem necessitatem, sic nec priuat rece-
ptione sacramenti penitentiae, propter eandem
necessitatem.

Dices, excommunicationem per se prohibere re-
ceptionem cuiuslibet sacramenti; per accidens autem
excusatur tunc homo propter necessitatem: cum
vero necessitas solum sit accipiendi Eucharistiæ,
qua accepta, cessat periculum scandalii, vel infamiae,
non debet extendi ea licentia ad recipiendum
aliud sacramentum, quod non est necessarium ad ea
detrimenta vitanda. Respondetur, eo ipso, quod li-
cita sit susceptio Eucharistiæ, fieri licitam confi-
sionem sacramentalem, quæ ex Diuino præcepto
debet præmitti Eucharistiæ; vnde consequenter di-
cendum censo, tunc non solum licere, sed debere
omnino per se loquendo præmitti confessionem de
peccatis mortalibus non referuatis, vt obseruetur,
quantum fieri potest, præceptum Diuinum confi-
tendi omnia mortalia ante communionem. Dicit,
per se loquendo; quia per accidens poterit excusari,
potest enim homo conformare se practice cum
sententia contraria docente, non posse, aut non de-
bere tunc præmitti confessionem, & iuxta eam po-
terit probabiliter operari. Quando vero non essent
alia peccata non referuata, atque ideo ex hoc capi-
te cessaret obligatio confitendi, adhuc videtur pro-
babile, quod posset licite confiteri de venialibus,
vel de mortalibus, quæ antea confessus fuisset, vt
ita absolueretur indirecte à referuatis, & securus
disponeretur ad Eucharistiæ, non potest enim pre-
sumi, quod, urgente necessitate communicandi, ve-
lit adhuc Ecclesia obligare, ne confiteatur, & vt ma-
neat cum onere, & necessitate habendi contriti-
onem perfectam, quæ non ita facile haberi potest
ab homine paulo ante propter sua crimina excom-
municato. Vnde cum Ecclesia in mortis articulo
non velit hominem relinquere cum illo onere, &
ideo concedat facultatem absoluendi eum directe
à quolibet crimine, credibile est, quod in casu no-
stro non velit eum relinquere cum obligatione, &
necessitate habendi contritionem, sed permittat,
quod saltem indirecte possit absolui à referuatis,
dum alia confiteatur.

Quanta vero debeat esse necessitas, vt ante ab-
solutionem ab excommunicatione possit quis com-
municare, aliqui dicunt maiorem causam, & neces-
sitate ad hoc requiri, quam ad communicandum
absque confessione, si non esset excommunicatus.
Ita Coninch loco citato num. 107. Sed P. Vasquez
in præsentis disputat. 208. num. 13. dicit, se non inue-
nire differentiam in his præceptis; imo (si quæ est)
magis stricte debere obligare præceptum præmit-
tendi confessionem, quod Diuinum est, quam alia
præcepta mere Ecclesiastica.

Quæritur potest, an qui eiusmodi peccatum referuatum

uatum cum excommunicatione habet, debeat in eo casu confiteri Sacerdoti inferiori peccatum illud, licet non possit ab eo absolui ab excommunicatione. Nam licet supra dixerimus, non esse improbabile, quod possit tacere reueruata, a quibus non potest directe absolui; alia tamen videtur esse ratio in hoc casu. Solet enim communiter dici, peccata illa, quæ referuntur ratione excommunicationis, ablata, vel impedita excommunicatione, non esse reueruata; unde videtur tota reueruatio cadere supra solam excommunicationem, non supra ipsum peccatum; ergo peccatum, prout distinguitur ab excommunicatione, potest esse materia directa huius confessionis, & tolli directe per absolutionem inferioris, licet non possit absolui ab excommunicatione. Et quidem ita dicendum esset, si vera esset sententia, quam indicant Durandus, & Caietanus, quos refert Suarez *dispo. 4. tom. disputat. 29. sect. 1. n. 7.* quod scilicet sola excommunicatio per se, & immediate reueruatur, culpa vero mediate, & per accidens, quatenus non potest quis absolui à peccatis, nisi prius à censura absoluitur. Illa tamen sententia communiter reicitur, & eam impugnant Suarez ibi, & Thom. Sanchez *dispo. cap. 8. num. 5.* cum aliis, eo quod licet peccatum illud non reueruatur sine censura, utrumque tamen immediate reueruatur, censura, & peccatum ipsum, atque ideo, quamdiu manet censura, manet etiam reueruatio ipsius peccati, unde neque peccatum potest esse materia directa illius confessionis, vel absolutionis, quæ ab inferiori præstat; non ergo erit maior obligatio confitendi tunc illud peccatum, quam alia, quæ absque censura reueruatur.

106. Inferitur quarto, non bene assignari alios casus, vt in illis possit homo absque confessione communicare, quasi non habens copiam confessarii, v. gr. si adit confessarius idoneus, sed speretur breuiter alius, cui solet cum maiori deuotione confiteri; item si abit proprius Parochus, adit autem alius, cui ex priuilegio solum confiteri potest. Qui casus, & alij similes bene impugnantur apud Suarez & Vasquez, & reiciuntur vt omnino insufficientes.

Qua necessitas excuset à præmittenda Confessione.

107. Restat breuiter dicere de secundo puncto, scilicet de necessitate communicandi requisita, vt possit absque confessione præuia id fieri. Reduci autem solent casus necessitatis ab aliquibus ad duo capita. Primum est instantis mortis, si aliquis, v. g. in mortis articulo non possit confiteri, aut absolutionem obtinere, & possit communicare; in quo casu concedunt omnes, posse id fieri. Secundum caput est infamiae, aut detrimenti, quod incurritur, si homo non communicet. Circa primum caput quæritur solet, an sufficiat necessitas dandi viaticum alteri, vt possit Sacerdos absque confessione celebrare? Communis sententia affirmat, vt testantur Suarez, & Coninch in præfenti; contra hoc tamen videtur esse, quod in prædicto casu non posset aliquis celebrare non ieiunus iuxta communem sententiam; & saltem in omnium sententia non posset absque vestibus sacris celebrare, cum tamen hæc requirantur solo præcepto humano; ergo multo minus poterit absque confessione, quæ exigitur præcepto Diuino. Quod quidem argumentum non parum urget, supposita doctrina P. Vasquez, quæ in præfenti *disp. 208. n. 12.* aperte dicit, magis obligare præceptum Diuinum præmittendi confessionem, quam præceptum ieiunij ante communionem, quod est mere humanum.

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

Cæterum, si hoc argumentum esset efficax, multum probaret; quia probaret, necessitatem, quæ sufficit ad communicandum, non præmissa confessione, sufficere ad celebrandum absque vestibus sacris; atque adeo Sacerdotem, qui in articulo mortis suæ posset ex omnium sententia celebrare ad communicandum pro viatico, non præmissa confessione, posset etiam tunc celebrare absque vestibus sacris, absque altari consecrato, absque vllis orationibus, aut Euangelio, sed solis prolatis verbis consecrationis, & iis, quæ requiruntur ad substantiam Sacrificij: reliqua enim sunt solum ex præcepto humano, quod minus obligat, quam Diuinum præmittendæ confessionis: conueniens autem nullus conceder.

Vnde nec videtur subsistere doctrina, seu responsio alia P. Coninch *infra quest. 80. art. 8. n. 57.* dicentis, quando vnum præceptum Diuinum, & alterum humanum in eundem hominem concurrunt, debere potius seruari Diuinum, quam humanum: scilicet, quando non concurrunt in eandem personam. Ex quo infert, sacerdotem non ieiunum posse celebrare, vt se ipsum communicet pro viatico, & obseruet præceptum Diuinum; non tamen posse celebrare vt alter accipiat viaticum. Hæc, inquam, doctrina non videtur vniuersaliter vera, quia sacerdos, vt dicebam, non potest celebrare absque vestibus sacris, vt seipsum pro viatico communicet; ergo non potest facere contra præceptum Ecclesiæ semper, vt obseruet Diuinum, quia re vera tunc præceptum Diuinum non obligat, stante prohibitione Ecclesiæ.

110. Aliter ergo dicendum est, loquendo de possibili, negari non posse, quod aliquando Ecclesia cum tanto rigore præcipiat, aut prohibeat aliquid, vt etiam intuitu obseruandi præcepti Diuini id omiti, vel fieri non possit. Sicut etiam è contra potest aliquando præceptum Diuinum ita arte obligare, vt nulla de causa prætermitti possit. Aliunde ergo colligendum est, quomodo hoc, vel illud præceptum in particulari obliget. Et quidem præceptum præmittendæ confessionis non obligare, urgente necessitate, constat ex Concilio Tridentino, vt vidimus, & ex vfu, ac traditione perpetua fidelium. Ratio autem est, quia cum finis intentus, scilicet, status gratiæ requisitus ad Eucharistiam possit etiam absque confessione haberi, media contritione, non debuit præceptum confessionis ita stricte obligare, vt nulla prorsus necessitas excusaret. Vnde cum magno fundamento colligere poterunt Theologi, occurrente æquali necessitate ex parte proximi moribundi, posse etiam Sacerdotem absque confessione celebrare, vt det illi viaticum; quia proximi necessitas aliquomodo propria est. At vero præceptum Ecclesiasticum non celebrandi absque altari aut vestibus sacris, &c. obligat cum maiori vniuersalitate, vt constat ex eodem vfu fidelium, qui hoc præceptum ita semper intellexerunt (quod idem de præcepto ieiunij ante communionem, licet non cum æquali certitudine, dici potest) vt non possit necessitas viatici sumendi, vel dandi excusare: unde nec posset aliquis viaticum accipere non ieiunus, nisi eadem Ecclesia iustis de causis id specialiter indulgisset. Ratio autem fuit, quia ad reuerentiam erga tantum sacramentum spectat, vt ritus, & cultus; quo celebratur, & sumitur, sit vniformis, & solemnus, nec posset ob priuatas necessitates, aut utilitates alterari, vt Missa absque vllō ritu, aut apparatu celebraretur, ob communicandum infirmum, qui certe cultus, & veneratio Eucharistiæ haberi non posset alia via, sicut status gratiæ haberi potest per contritionem absque confessione. Posita ergo tanta, & tam vniuersali obligatione

N n illis

108.

Hæc argumentum nihil probat.

109.

Neque subsistit doctrina P. Coninch.

illius præcepti Ecclesiastici, non potest argui ab illo ad præceptum præmittendæ confessionis; quod non obligat cum tanta vniuersalitate.

111.
Instabis.

Respondet.

Dices, prohibitio, quæ oritur ex excommunicatione, non est præcepti Diuini, sed humani, sicut prohibitio celebrandi absque vestibus sacris; & tamen excommunicatus, non præmissa absolutione poterit celebrare ad sumendum sibi, vel etiam ad ministrandum alteri viaticum; ergo neque Ecclesia intendit suis præceptis obligare cum tanta vniuersalitate, vt excludat hanc etiam necessitatem. Respondet, non esse necesse, quod Ecclesia æque vniuersaliter intendat obligare omnibus præceptis, neque enim in omnibus eadem est ratio. Et quidem verisimile est, excommunicatum etiam pro viatico alteri ministrando posse absque absolutione celebrare, quando necessitas urget, sicut potest absque confessione id facere, qui mortaliter peccauit. Nam quod excommunicatus non celebrat, non tam spectat ad ritum, & venerationem sacramenti, quam ad penam, & punitionem ipsius excommunicati: voluntas autem puniendi iniurius interpretanda est, quam voluntas aliquid præcipiens propter reuerentiam, & cultum ipsius sacramenti, circa quem oportet leges esse magis stabiles, & vniuersales. Vnde minor causa sufficit, vt excommunicatus celebret ante absolutionem, quam vt celebret non ieiunus, vel absque vestibus sacris, quæ non ad penam, sed ad venerationem sacramenti ordinantur.

112.
Quod attinet ad secundum caput definitur.

Quod attinet ad secundum caput, ex infamia scilicet, aut detrimento, quod vt videtur, licita est communio absque confessione; ex hoc capite habetur. Primo, quod possit sacerdos celebrare, quando non potest omittere absque infamia, & nota; quod idem est de laico, qui eodem modo non posset absque nota communionem relinquere; quod plerumque etiam procedit, quando iam quis accessit ad altare communicaturus; quo in loco nullo modo debet à sacerdote de peccatis audiri, sed potius debet communicare, præmissa contritione, aut etiam non præmissa, si iam confessus est alia peccata, cum dolore vniuersali de omnibus.

113.
Infertur secundo.

Infertur secundo, ex hac regula potius quam ex vlla alia decernendum esse de sacerdote, qui ante, vel post consecrationem recordatur alicuius peccati: semper enim iudicandum est, non teneri ad confessionem, quando absque nota confiteri non potest. Non est ergo recurrendum ad Missam iam inceptam: si enim Missa incepta, ante consecrationem posset discedere ad confitendum, deberet id facere: si posset item post consecrationem accersere sacerdotem, cui confiteretur, deberet id facere; quia vero neutrum potest vix fieri vnquam absque nota, non obligatur; vt cum aliis docet Vasquez in præfati, n. 11. Vnde etiam antequam ad altare accedat, potest æqualis ratio vrgere, vt si iam ex sacrario vestibus sacris ornatus procedit, vel coram multis parare se inceptum, nec possit absque nota se exuere. Itaque post consecrationem hæc sola differentia est, quod licet sine nota posset relinquere Missam, non debet, nec potest, sed debet perficere sacrificium. Cæterum, si tunc posset absque nota confiteri ante communionem, deberet id facere, atque ideo in tantum potest progredi absque confessione, in quantum non potest absque nota accersere aut discedere ab altari, vt breuiter confiteretur, & rediret ad perficiendum sacrificium.

114.
Infertur tertio.

Infertur tertio, concurrente eadem infamia, aut nota, posse sacerdotem absque confessione celebrare, vt in die festo alij Missam audiant; cessante vero notæ periculo, non posse; vt docet Suarez in præfati

sect. 4. qui tamen oppositum dicit, quando esset Parochus, qui ex officio debet celebrare, vt subditi audiant sacrum; tunc enim non exigit periculum infamiae. Sed Vasq. in præfati, n. 8. magis consequenter in vtroque casu requirit infamiam, aut notæ periculum. Potest tamen, qui veli, sententiam contrariam vt probabilem sequi; imo & illam, quod possit sacerdos in die festo non habens aliam Missam, quam audiat, celebrare, vt obseruet præceptum audiendi sacrum; quam tenent plures Auctores, quos refert & sequitur Diana de celebrat. Missarum Resol. 63. qui addit Resol. 64. posse etiam id facere, vt alij Missam audiant in die festo, alioquin non audiri. Sed re vera Tridentinum supponit, exigi necessitatem, & carentiam confessarii; illa autem non videtur necessitas: quid enim refert, quod alij non audiant Missam, quando per illos non stat? Certe non tenor ego vllō modo celebrare, vel pices mittere, vt alij obseruent præceptum Missæ, vel ieiunii.

Obiicit P. Diana, ex hoc sequi, quod nec possit Sacerdos absque confessione celebrare ad dandum viaticum moribundis; neque enim peccabit, & grotus non accipiendi Viaticum, quando per ipsum non stat. Respondetur tamen, non esse paritatem: est enim grauior longe necessitas accipiendi Viatici, quam audiendi Missam; & est multo maius detrimentum, quod patitur homo, si viatico careat. Dices; ergo saltem non poterit Sacerdos celebrare, vt ipsemet audiat Sacrum in die festo, non præmissa confessione; neque enim ipse peccabit, aut incurrit magnum detrimentum, non audita Missa, quando per ipsum non stat. Respondet, ideo dixi, verius esse, quod tunc non possit celebrare, nisi aliunde sequatur aliud inconueniens. Probabile tamen esse contrarium propter Doctores non paucos, qui id tenent. Cæterum, cum ij Doctores non id extendant, vt possit etiam ad hoc, vt alij audiant Missam, non possumus ad existimare probabile propter eorum auctoritatem: fortasse enim putarant, Sacerdotem obligari ad audiendum Missam, & ideo habere necessitatem celebrandi: cum tamen non obligetur, vt alij audiant, non habet necessitatem celebrandi, vt illi habeant Missam, quam possit audire.

Infertur quarto, quid dicendum sit, quando vrget præceptum communionis Paschalis. Suarez enim, vbi supra, probabilius dicit, quod non possit ob eam solam causam Sacerdos celebrare, aut alius communicare absque confessione, vt illud præceptum impleat, quia lex Eucharistica non obligat ad communionem, nisi quando debito, & legitimo modo haberi potest. Alij tamen communiter concedunt, posse tunc communionem accipi cum sola contritione; quos refert & sequitur Henriquez lib. 8. de Eucharistia, cap. 46. §. 4. litt. M. & Coninck in præfati art. 4. dub. 2. n. 17. quod mihi etiam placet; quia præceptum illud Ecclesiæ de communionem, non est pure Ecclesiasticum, sed est præceptum Diuinum determinatum ab Ecclesia quoad tempus; quare sicut, vrgente præcepto Diuino Viatici sumendi, noluit Deus obligare ad confessionem præmittendam, si non est copia confessarii: sic vrgente præcepto Diuino communionis etiam extra mortis articulum, idem credi potest: præsertim cum præceptum Diuinum communionis extra mortis articulum respiciat etiam necessitatem, quam habemus illius cibi: quem, quia est necessarius ad sustentationem animæ spirituales, ideo præcipit nobis Deus illum aliquādiu in vita sumere; ergo hoc præceptum etiam extra mortis articulum debebat permittere communionem absque confessione, quando non esset copia Sacerdotis.

Sacerdotis, utpote præceptum de cibo, necessario, & de re necessaria.

Infero quinto, aliter dicendum esse de communione debita ex voto, aut etiam ex præcepto mere humano: ob eam enim solum causam non posset quis absque confessione communicare, si aliunde cessaret periculum notæ, aut infamiae. Alioquin semper posset omnes communicare absque confessione: posset enim vouere communionem hodiernam, & crastinam, quotidianam. Posset item Superior præcipere eiusmodi communionem, & hoc modo reddere necessariam communionem absque confessione. Fatendum ergo est, votum, aut præceptum humanum debere intelligi de communionem, quæ aliunde non opponatur modo debito ex Diuino præcepto, qualis est, quod præmittatur confessio mortalium.

Infero sexto, quomodo intelligi debeat id, quod in præfati Doctores dicere solent, posse accipi communionem absque confessione ratione scandali. Nam si hoc intelligatur de proprio scandalo, rarissime habebit locum: vix enim vnquam contingeret, quod alij excitentur ad peccandum ex eo, quod ego absque confessione peccati occulti non communicem: debet ergo intelligi nomine scandali, nota, vel infamia, quam aliquis incurrit, omitendo communionem. Non tamen placet expositio P. Suar. in præfati sect. 4. §. *Quarta etiam, & communis*; quia ait, ex illa populi admiratione solere leues homines occasionem sumere detrahendi, aut iudicandi temere, in quo videtur agnoscere rationem scandali: Hoc, inquam, non placet; quia vel illa omisso communionis præbet fundamentum sufficiens ad iudicandum, quod homo habeat peccatum, quod debeat confiteri; & tunc non erit iudicium temerarium id cogitare, vel de eo loqui, cum res sit publica, quod Sacerdos, vel Communione omisit; atque ideo non video, quæ occasio detur iudicandi temere ex eo, quod aliquis propter peccatum re vera mortale omitat communionem, cum re vera peccatum commissum sit causa non communicandi: vel illa omisso non præbet tale fundamentum ad id cogitandum, & tunc non video, quæ maior occasio detur peccandi, aut temere iudicandi, quam quâdo aliquis communicaturus quærit prius cōfessionem; tunc enim poterit etiam aliquis temere iudicare, quod habeat peccata graui confitenda: & tamen non ideo tenemur omittere confessionem. Debemus ergo nomine scandali in hac materia potius intelligere, vt dixi, infamiam, & notam; quam affert illa omisso communionis, & quæ minus proprie solet scandalum appellari.

SECTIO VI.

An, & quomodo requiratur contritio, quando non permittitur confessio ante communionem.

Non requiritur contritio perfectam, sed sufficere attritionem cognitam, voluerunt aliqui Recentiores, quos tacite refert Suarez in præfati sect. 5. quam sententiam probabilem esse significat Filiucius tom. 1. tract. 3. de sacramento Confirmationis cap. 3. n. 57. Eam tamen improbabilem esse, nec posse absque temeritatis nota defendi, docet idem Suarez; & Luisius Turrianus in censuris Theologicis centur. 2. dub. 16. & ipse Filiucius postea tract. 3. de sacramento Euchar. cap. 8. num. 220. retractasse videtur, quod prius dixerat, dum absolute tradit, esse omnino necessariam contritionem perfectam saltem existimata; quam sententiam docent omnes Theologi, quos late refert Suarez ibi, & colligitur ex P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

Patribus exigentibus omnino statum gratiæ, & sanctitatis, vt possit quis licite accedere ad hoc Sacramentum. Eorum verba vide apud Suarez ibi. Colligitur etiam ex Tridentino sess. 13. cap. 7. dicente, diligentius cauendum esse, ne absque magna reuerentia, & sanctitate accedat quis ad percipiendum hoc Sacramentum. Qui autem cum sola attritione accedit, non accedit certe cum sanctitate, sed in statu peccati. Denique, ex institutione ipsius sacramenti, quod cum sit per modum cibi, & sit sacramentum viuorum, prærequirit omnino vitam in percipiente illud. Addit Suarez aliud argumentum, quia sacerdos, vt ministrat Eucharistiam aliis, si sit in peccato, & non velit confiteri, debet saltem per contritionem constituere se in statu gratiæ; ergo multo magis, qui vult Eucharistiam recipere: plus enim est recipere, quam ministrare. Hoc tamen argumentum facile eludi potest; primo, quia probabilius est sacerdotem non peccare mortaliter, licet in statu peccati ministrat aliis Eucharistiam, vt vidimus supra disp. 8. de sacramentis in com. sect. 9. Deinde etiam dato antecedenti, consequentia non est formalis: retorqueri enim potest in sacramento Pœnitentiæ, ad quod ministrandum sacerdos qui habet conscientiam peccati, debet prius, si non confitetur, elicere actum contritionis, vt iustificetur; quod tamen non debet facere, qui illud recipit; quod etiam in sacramento Baptismi locum habet. Melius ergo probatur ex doctrina Conciliorum, & Patrum, atque ex sacramenti ipsius institutione.

Fateor, ex hoc ipso non leue argumentum desumi contra sententiam illam, quæ docet, posse aliquando virtute huius sacramenti conferri primam gratiam homini attrito. Si enim attritio aufert obicem effectui Eucharistiæ, ergo qui accedit cum attritione cognita, non accedit cum obice, & per consequens non accedit indigne. Si vero attritio non tollit obicem sufficienter, ergo sacramentum non confert gratiam. Cæterum cum auctores illius sententiæ nunquam concedant hanc sequelam, sed semper contentur respondere, & constanter tueantur obligationem habendi contritionem existimata, non potest ex probabilitate illius sententiæ argui illo modo probabilitas huius, licet consequentia sit probabilis; quia nimirum in tantum illa alia sententia est probabilis, in quantum probabiliter etiam negat hanc consequentiam.

Hoc ergo supposito, quærit poterit, primo, an qui prius confessus fuerat, & postea recordatur peccati, quod in confessione oblitus omiserat, nec potest iam confiteri; cum sit in altari, v.g. an debeat elicere contritionem nouam illius peccati ante communionem. Et quidem si dolor præcedens in confessione non fuerat vniuersalis de omnibus peccatis, vel ex motiuo vniuersali, quod se extenderet etiam ad istud peccatum; certum videtur, quod debeat elicere contritionem de hoc peccato; quia virtute confessionis nondum fuit iustificatus. cum hoc peccatum nondum retractatum non potuerit directe, nec indirecte remitti. Si vero dolor fuerat vniuersalis, vel ex motiuo, quod se extenderet ad hoc etiam peccatum, Antoninus Diana 1. tom. tract. de celebrat. Diana. Missar. resolut. 48. refert pro sententia affirmante obligationem ad nouum dolorem tunc elicendum Valerium Reginald, in praxi tom. 2. lib. 5. cap. 5. sect. 3. n. 9. vbi dicit, illum eam sententiam docere ex Medina, Suar. & de Graffis. Sed neque in illo to. 2. datur liber aliquis quintus; nec in libro quinto qui est in 1. to. habet aliquid ad illud propositum; in libro autem 29. c. 6. q. 4. vbi agit de illa materia, solum dicit, debere præmitti cōfessionem illius etiam peccati, si fieri possit,

Nn 3 possit,

120.
Ex hoc non
leue argumē-
tum desumi-
tur contra il-
los qui dicunt
posse confiteri
primam gra-
tiam virtute
Eucharistiæ
homini attri-
to.

121.
Quæritur
primo.

Reijctur
Diana.

Ioan. Medi-
na.I 22.
Conclusio.
Præposit.Ratio con-
clusionis.I 23.
Confirmatur.I 24.
Magis appa-
reter possit
dubitari.
Ratio dubi-
tandi esse po-
test.Confirmatur
primo.I 25.
Confirmatur
secundo.

possit, ante communionem; non verò dicit, debere elici contritionem, si non præmittatur confessio. De illis vero aliis Auctoribus, Suarez, Medina, & Graffeo, cum non designantur loca, non possumus omnino certo affirmare; credo tamen probabilissimum, eos nusquam illud docuisse: certe in hoc loco Barth. Medina, & Suarez, nec leuiter id insinuant. Si vero sermo sit de Ioanne de Medina, fateor, illum codice de Pœnitentia tract. 1. quæst. 3. §. Ex dictis sequitur; docuisse, quod post contritionem vniuersalem, necesse est, de peccatis oblitis, quando memoria occurrunt, iterum in particulari dolere; quia sicut est præceptum omnia singulatim confitendi, sic etiam est præceptum pœnitendi de omnibus in peculiari, & non tantum in communi per detestationem vniuersalem. Cæterum, nihil peculiare ibi dicit in ordine ad communionem, & totum id procedit ex sententia illa de obligatione dolendi de singulis peccatis in peculiari, quæ sententia iam communiter à Theologis reicitur.

Dico itaque, in nostro casu non esse obligationem nouæ contritionis elicendæ: quod etiam in particulari obseruauit P. Ioannes Præpositus 3. p. q. 80. art. 5. dub. 3. n. 15. & supponi videtur ab aliis Theologis dum obligationem totam habendi contritionem, quando non præmittitur confessio, probant ex eo, quod Eucharistia sit sacramentum viuorum, & prærequirit statum gratiæ saltem per se loquendo ad causandum suum effectum. Vnde simul desumitur ratio conclusionis, quia in casu nostro iam homo supponitur esse in statu gratiæ per confessionem præcedentem, & absolutionem, qua indirecte ablata fuerunt omnia peccata mortalia, ergo non est fundamentum illius nouæ obligationis habendi aliam contritionem post memoriam peccati omissi.

Confirmatur, quia sæpe continget, quod postquam aliquis doluit per contritionem de omnibus peccatis in particulari, obliuiscatur postea vnius ex illis in ipsa confessione, & postea recorderetur, quando est in altari. Tunc autem quis dicat, debere iterum conteri de illo peccato, de quo expresse contritus iam erat: non ergo debet necessario subrogari contritio loco confessionis, quando hæc non potest haberi. Ex hoc autem colligitur, nec debere id fieri, quando ab initio fuit oblitus; quia per contritionem vniuersalem vere doluerat iam homo de illo peccato, quæ contritio habitualiter perseuerat, quamdiu non reuocatur; non est ergo obligatio repetendi contritionem ex eo quod non possit homo tunc confiteri.

Magis apparenter possit primò dubitari, an tunc esset per se loquendo obligatio iterum confitendi illud peccatum ante communionem; an vero sufficeret propositum illud suo tempore confitendi. Ratio dubitandi esse potest, quia ille homo iam obseruauit præceptum præmittendi confessionem ante communionem, & quidem confessionem formaliter integram; ergo non debet facere secundam confessionem ante communionem. Confirmatur, & explicatur primo, quia sicut est præceptum confitendi omnia mortalia ante communionem, sic est præceptum confitendi omnia mortalia singulis annis; & tamen si quis confitetur omnia, quorum recordatur, non obligatur ad iterum confitendum eodem anno, licet postea recorderetur alicuius peccati, cuius in confessione fuerat oblitus, iuxta probabilem multorum sententiam; ergo nec debet illud ante communionem confiteri.

Confirmatur secundo, quia quando ad lucrandum Iubileum exigitur confessio, non est necesse iterum confiteri intra tempus Iubilii peccatum, cui-

us oblitus est pœnitens in confessione iam tunc facta, ut communiter tradunt Doctores; ergo nec ad communicandum oportebit iterum confiteri. Confirmatur tertio ex verbis Tridentini illa scilicet, 13. can. 11. vbi dicitur necessario esse præmittendam confessionem illis, quos conscientia peccati mortalis grauatur. In nostro autem casu non grauatur conscientia eum, qui rite confessus est totum quod in mente habebat; non ergo debet ex præcepto iterum confiteri ante communionem.

In contrarium tamen est praxis, & consensus omnium fidelium, qui etiam post legitimam confessionem non audent communicare, nisi prius confiteantur illa peccata, quorum de nouo recordantur. Nec vllum Auctorem inuenio, qui contrarium docuerit. Solus Henriquez lib. 8. de Eucharistia. cap. 46. §. 3. obscure loquitur in hæc verba, *Licet vero, qui ad lintem altaris assat paratus communicare cum aliis, & confessionem præmiserat, excusatur propter reuerentiam sacramenti, ne statim redeat ad confessarium, ut directe absoluitur a peccato, cuius fuerat oblitus, etiam scilicet nota, & scandalo: cum iam accedat iustus, & probatus per confessionem, expediatque communiter, ne Sacerdos ad altare audiat reconciliationem volentium communicare. Pœnitens tamen noui peccati memor, antequam ad altare accedat, tenetur quæsto confessario id aperire, antequam communi- cer.* In quibus verbis videri possit hic Auctor negare obligationem confitendi de nouo ante communionem, eo quod iam sit homo probatus per confessionem. Sed reuera non licentiam ita amplam, & generalem; primo, quia dicit, id tunc licere propter reuerentiam sacramenti, ad quod recipiendum erat iam paratus. Secundo, quia in margine adducit plures Auctores, ex quibus nemo vniuersaliter, sed solum in certis circumstantiis excusatur à noua confessione. Tertio, quia ipse Henriquez præmittit id intelligendum de eo, qui iam est lintem altaris paratus communicare cum aliis. Quem etiam sensum indicare videntur vltima verba, quibus significat, si memoria peccati occurrat, antequam accedat ad altare, debere omnino queri confessarium. Neque illa verba noui peccati, videntur intelligenda de peccato commisso de nouo post confessionem, sed de peccato nouo in memoria pœnitentis: nam peccati tunc commissi post confessionem eiusdem diei non diceretur memoria, quod potius vsurpatur ad obiecta antiqua; & constat ex contextu: nam condistinguit hunc vltimum casum à casu præcedenti, in quo memoria occurreret iam in ipso altari; postea ergo loquitur de eo, qui recorderatur peccati similis, antequam ad altare accedat. Vnde P. Suarez in præfati scilicet. 4. §. sed huius occasio- ne, indubitanter docet, debere, per se loquendo, præmitti confessionem illius peccati, cuiusque esse sensum omnium Doctorum.

Supposita ergo praxi, & vsu Ecclesiæ, qui in hoc sensu explicuit præceptum hoc præmittendæ confessionis, reddi potest ratio à priori; quia nimirum præceptum non est confitendi, vt cumque, sed confitendi omnia peccata ante communionem; hoc autem non impletur, nisi illud aliud peccatum defertur ad iudicem ante communionem. Est autem exemplum simile in præcepto confessionis in articulo mortis, quod similiter obligat ad confitenda omnia peccata: vnde licet aliquis confessus sit omnia, quorum recordabatur, & absolutus iam sit, si tamen postea recorderetur alterius peccati, debet iterum confiteri, & iterum singula, prout memoria occurrunt, antequam moriatur; quia debet ante mortem omnia dicere integre. Similiter ergo, cum sit præceptum

præceptum omnia confitendi ante communionem, debent omnia dici, provt in memoriam redeunt, ante communionem.

128.

Ad rationem
dubitandi re-
spondetur.
Conc. Trid.

Vnde ad rationem dubitandi, & primam confirmationem responderi potest, præceptum hoc differt à præcepto confessionis annuæ: nam illud solum est confitendi semel in anno; vt constat ex Tridentino sess. 14. cap. 5. vbi explicans illud præceptum, sic ait: *Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, vt Christi fideles confiterentur, quod in re Divino necessarium, & institutum esse intellexerat, sed vt præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, & singulis impleretur, &c.* Quod ex ipsis verbis præcepti relati in cap. Omnis viriisque sexus, de Pœnitent. & remiss. colligi potest; in quibus solum dicitur, quod *saltem semel in anno confiteatur fideliter proprio Sacerdoti.* Ex quibus probabiliter inferunt multi, non esse obligationem iterum confitendi eodem anno peccata, quæ de nouo veniunt in memoriam; præsertim cum vsus fidelium explicuerit, eum fuisse sensum præcepti. In nostro autem casu idem vsus fidelium explicuit sensum contrarium, quem ex modo præcipiendi colligere poterunt, cum non iubeantur semel confiteri, sed confiteri simpliciter omnia peccata eodem modo, quo præcipitur confessio in mortis articulo. Sicut ergo qui post confessionem annuam iterum peccat, non obligatur eodem anno ad nouam confessionem: obligatur tamen ante communionem ad nouam confessionem, qui post confessionem peccat: sic licet memoria peccati omisi non obliget ad nouam confessionem ex præcepto confessionis annuæ, non potest argui, quod non obliget ex præcepto hoc præmittendi confessionem ante communionem.

130.

Ad secundam
confirmatio-
nem respon-
detur.

Ex quo patet ad secundam confirmationem; ad Iubileum enim solum exigitur vnica confessio, quæcumque illa sit; vnde licet aliquis sola venialia confessus sit, & postea incidat in peccatum mortale intra tempus Iubilæi; non erit opus iterum confiteri ad lucandum Iubileum, sed sufficit actus contritionis, quo iterum redeat in Dei gratiam; quod tamen iuxta veriorum sententiam non sufficit ad satisfaciendum præcepto confessionis annuæ; est enim obligatio confitendi saltem semel peccata mortalia, si quæ fuerint eo anno. Vnde non licet arguere ab illo casu ad nostrum.

131.

Ad tertiam
facile etiam
respondetur.

Denique ad tertiam confirmationem respondeatur facile, Concilium per illa verba, *quos conscientia peccati mortalis grauat*, non intelligere eos solum, qui sunt in peccato, vt constat clare ex verbis sequentibus, *quantumcumque etiam se contritos existiment.* Si enim contritus est, non est iam in peccato; intelligit ergo nomine *conscientia* scientiam solum peccati commissi, & non expiati per confessionem: sicut etiam sess. 14. c. 5. dixit idem Concilium, esse obligationem confitendi omnia mortalia peccata, quorum conscientiam habemus, hoc est, scientiam; nam certum est, ibi comprehendere ea etiam peccata, quæ iam per contritionem dimissa sunt. Et in eodem sensu eadem sess. 13. cap. 7. dixerat, *nullum sibi conscium peccati mortalis, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debere:* vbi certe *consciū* peccati non est solum, qui est in statu peccati, cum iustificati debeant confiteri, vt constat.

132.

Ad quartam
facile etiam
respondetur.

Obiici adhuc possent verba præcedentia eiusdem Tridentini in illo Can. 11. *Et ne tantum sacramentum indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem sumatur, statuit, atque declarat ipsa sancta*

Synodus illis, quos conscientia peccati mortalis grauat, &c. Videtur enim finis illius præcepti esse, *ne indigne*, hoc est, in statu peccati, Eucharistia sumatur. Ad hoc autem non est opus iterum confiteri, cum certum sit, per primam confessionem remitti peccata per obliuionem inculpabilem ommissa; vt constat ex sess. 14. c. 5. Ergo non intendit Concilium loqui de obligatione ad secundam confessionem, sed solum ad vnam. Respondetur tamen concedendo, finem Concilij fuisse, ne indigne sumatur hoc sacramentum; nam ea de causa declarauit, & proposuit clare obligationem ex præcepto Diuino ab Apostolo magis implicite propositam, præmittendi confessionem omnium mortalium ante communionem; ne scilicet eam confessionem prætermittentes, indigne communicarent, non obseruando, quæ ex Diuino præcepto obseruare debebant, & ideo communio fieret illis in mortem, & condemnationem. Sicut in eodem sensu dici posset: *Ne hoc sacramentum indigne, & in condemnationem sumatur, monentur fideles, non posse ab hereticis, aut excommunicatis denunciatis illud accipere, quia scilicet accipiendo ab illis contra præcepta Ecclesiastica, peccarentur, & iam indigne acciperetur, & ad condemnationem.* Hic etiam videtur sensus in nostro casu ab omnibus admittendus: alioquin sequeretur, nec ex vi illius præcepti obligari ad confitendum illud peccatum, non solum ante hanc communionem, sed neque etiam quando postea velit homo iterum, & sæpius communicare. Si enim tota ratio præcepti est, ne communicet in statu peccati, cum certum sit, per confessionem præcedentem remitti peccata per obliuionem ommissa, non erit necessaria noua confessio ad procurandum statum gratiæ ante secundam, vel tertiam communionem. Et tamen certum est, ante singulas communionem debere præmitti nouam confessionem, si sit conscientia peccati non explicati in confessione; ergo sensus illorum verborum non est solum, quod finis præcepti sit procurare statum gratiæ, sed quod finis etiam Concilij in proponendo, & explicando illo præcepto Diuino, sit vitare periculum communicandi indigne in illis, qui euinodi præceptum violarent.

Respondetur.

133.

Hic sensus ab
omnibus vi-
detur admis-
tendus.

134.

Dubitari po-
tест tertio.

De hoc dubio
à Doctores
nihil dicitur.

Respondetur
tamen ex eo-
rum princi-
piis.

Dubitari potest tertio principaliter, an qui in Missa recordatur, quod sit in peccato, debeat habere contritionem statim; an vero possit prosequi Missam, & habere contritionem ante consecrationem; vel ante communionem. De hoc dubio non video aliquid à Doctores dici: ex eorum tamen principis dicendum videtur, si memoria illa occurrat ante consecrationem, satis esse, si in morula illa, qua in *Memento* oret pro viuis, vel alias antequam consecret, habeat contritionem: si vero occurrat post consecrationem, satis esse si ante communionem conteratur. Nam status gratiæ, ad quem exigitur contritio, solum requiritur ex præcepto in conficiente, vel recipiente sacramentum, non in exerceente alias actiones etiam Ordinis sacri; vt cum probabiliori sententia diximus supra disput. 8. de Sacram. in com. sess. 9. ergo defectus contritionis in aliis partibus Missæ non erit peccatum mortale; satis enim erit, si tempore consecrationis, quo conficitur sacramentum, & in communionem, qua recipitur, Sacerdos sit in statu gratiæ: sanctitas tamen totius illius actionis exigit, vt Sacerdos curet quam primum dolere, & conteri, præsertim si commode possit absque indecenti aliqua interruptione. Fauet autem huic resolutioni Caietan. tom. 2. Opusc. tract. 10. & clarius Thomas Sanchez lib. 7. Confil. cap. 2. dubio. 10.

Nn 4

SECTIO

Quale sit præceptum confitendi statim post Communionem, quando aliquis absque Confessione communicauit.

135.
Hoc dubium fundatur in verbis Trid. Conc. Trid.

Hoc dubium totum fundatur in verbis Concilij Tridentini *sess. 13. cap. 7.* ubi proposito præcepto præmittendi Confessionem, sic concluditur: *Quod si, necessitate urgente, Sacerdos absque præuia confessione celebraverit, quam primum confiteatur.* In quibus verbis contineri præceptum confessionis quam primum faciendæ fatentur Theologi omnes, licet unus, vel alter id negauerit, scilicet Pet. de Ledesma in *summa 1. p. tract. de Eucharist. cap. 11. ante conclus. 9.* & Henricus Villalobos in *summa tom. 1. tract. 7. dub. 37. num. 7.* sed alij omnes, vt dixi, præceptum agnoscunt in illis verbis, & in eo sensu videntur explicari in regulis Missalis Romani, in quibus pro illis verbis, *quamprimum confiteatur*, ponuntur hæc *quamprimum debet confiteri*, quæ clarius exprimunt obligationem. Et quidem, si illa verba non continent præceptum, idem dicendum esset de alijs præceptis, quæ in eodem Tridentino in decretis de reformatione imponuntur per similia verba: imo non alijs verbis impositum fuit præceptum annuæ confessionis in cap. *Omnia viri* & *sexus*, nisi per illa: *Semel in anno confiteatur*, &c.

136.
Quæritur an hoc præceptum sit diuinum vel humanum.

Hoc ergo supposito, quæritur primo, an hoc præceptum sit Diuinum, vel mere humanum? Inducant, esse de iure Diuino. Glossa in cap. *de homine*, de celebratione Missarum: Soto, Couarruu. Sotus, quos refert Suarez in præfati *sess. 6.* Fundamentum esse potest, quia præceptum præmittendi confessionem est de iure Diuino: ergo idem præceptum obligat ad confitendum postea, quamprimum possit fieri, quando suo tempore non potuit impleri. Sic enim præceptum confessionis annuæ obligat, vt si suo tempore non potuit obseruari, postea, quamprimum fieri possit, obseruetur.

137.
Communis & vera sententia negat esse diuinum.

Communis tamen, & vera sententia negat, esse præceptum Diuinum; nullum enim est fundamentum ad tale præceptum asserendum. Nam licet sit præceptum etiam Diuinum confitendi in articulo mortis; si id tamen ex malitia, vel impotentia non obseruetur, non est obligatio, transacto illo articulo, confitendi quamprimum. Item licet de iure Diuino debeat Sacerdos præmittere contritionem, antequam conficiat aliqua sacramenta; si tamen id non obseruet, non obligatur ad eam contritionem habendam quamprimum, sed solo tempore; & ratio est, quia eiusmodi præcepta, quatenus negatiua sunt, solum obligant ad non communicandum, vel non conficiendum sacramentum absque confessione, vel contritione, &c. quatenus vero sunt affirmatiua, obligant ad præmittendam confessionem, vel contritionem ante communionem, ante mortem, &c. Neutro ergo modo obligant, transacto illo articulo, vt constat. Ad exemplum vero de confessione annua responderetur facile, illo præcepto terminum anni præscribi diuerso modo; nempe terminum, ultra quem non differatur confessio debita ex præcepto Diuino; quod præceptum Ecclesia vult quod obseruetur *saltem semel in anno*; illa autem particula *saltem*, ostendit aperte, sensum esse, ne differatur ultra annum; manet ergo obligatio eadem, & maior, transacto anno; quia in dies fit maior dilatio ultra annum, & per consequens grauior transgressio præcepti.

138.
Secundo quæritur an etiam obliget Laicos.

Secundo quæritur, an eo præcepto confitendi quamprimum obligentur soli Sacerdotes, an etiam Laici communicantes absque confessione in

casu necessitatis. Nauaeus enim, & alij voluerunt vtrouque comprehendere propter paritatem rationis. Sed hæc sententia iam communiter ab omnibus reiiicitur, & merito; tum quia in præceptis odiosis non debet fieri extensio propter rationis paritatem, tum etiam quia reuera non est æqualis ratio, maius enim erat periculum in Sacerdotibus, qui ratione officij sapius habent illam necessitatem celebrandi absque confessione, quia non est alius Sacerdos in illo oppido: Laicus vero raro habet talem necessitatem; præsertim cum regulariter possit confiteri illi Sacerdoti à quo communionem accepturus est. Vnde nec eo præcepto comprehenditur Sacerdos non celebrans, sed communicans more Laicorum: Concilium enim solum loquitur de Sacerdote celebrante.

Tertio quæritur, an comprehendatur Sacerdos in die Parasceues celebrans: ille enim non offert sacrificium, cum ea die non fiat consecratio, ac per consequens non sit proprie Missa. Cæterum verius est, comprehendendi. Nam licet Sacerdos illa die non dicat proprie Missam, dicitur tamen simpliciter celebrare: vt passim habetur in Rubricis illius diei in Missali Romano; non enim communicat communionem laicam, sed Sacerdotalem; quare illum etiam casum comprehendere docuit Suarez in præfati *sess. 7.* & alij, quos sequitur Diana Tract. de celebrat. Missarum, *Resolut. 60.* qui idem docet, quando deficiente Sacerdote post consecrationem, assumitur alius Sacerdos ad complendum illud Sacrificium; propter etiam docuerat Suarez illa *sess. 7.* & Valquez in præfati *disput. 208. cap. 3. num. 23.* nam tunc etiam dicitur vere celebrare, & non accipere communionem more Laicorum.

Quarto quæritur, an ille, qui post consecrationem recordatur peccati (& idem erit, si tunc illud commisit) comprehendatur illo præcepto confitendi postea quamprimum possit. Affirmant Suarez illa *sess. 7.* Reginaldus, Bonacina, Megala, Molfesius, & alij, quos refert Diana ubi supra, *Resolut. 61.* Et ratio potest desumi ex dictis; quia in illa parte Missæ, quæ restat, Sacerdos vere celebrat, sicut in casibus proxime adductis; ergo de eo verificatur totum, quod Concilium requirit, vt debeat quamprimum postea confiteri.

P. Valquez in præfati *cap. 3. n. 10.* negat, eum casum comprehendere præcepto Tridentini; quam sententiam amplectitur Diana *dist. Resolutio. 61.* & pro ea citat Franc. Syluium in præfati *quest. 80. artic. 4. dub. 2.* Sed Syluius ibi solum loquitur de Sacerdote, qui post communionem recordatur alicuius peccati. Sic enim dicit, *Idem iudicium existimamus* (scilicet non obligari eo præcepto *de illo, qui nullum peccati habens memoriam, confessionem non præmisit, etiam post communionem ei occurrat peccatum aliquod mortale, quia non prætermisit eam ob necessitatem, de qua loquitur Concilium.* Suspicio tamen, fuisse errorem in his verbis, & debuisse legi, *ante communionem*: pro illis, *post communionem*; alioquin probatio subsequens non est ad rem; nam si peccatum occurrat post communionem, ille non celebrat absque confessione præuia cum conscientia peccati; iam enim est absolutum Sacrificium, & facta communicatio. Affert etiam pro illa sententia Gregorium Sayrum de Sacramentis, *lib. 2.* quem nondum vidi. Eandem tamen amplectitur P. Ioan. Præpositus in præfati *quest. 9. art. 5. dub. 4.*

Probat Valquez suam sententiam; quia Tridentinum loquitur solum de Sacerdote, cui non est copia Confessarii, & necessitate urgente, absque præuia confessione celebrat. Præmiserat enim obligatio

tionem vniuersalem premitendi confessionem, *modo non desit copia Confessarii*; & statim subiungit: *quod si, necessitate urgente, Sacerdos absque prauia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur*. Loquitur ergo de illo, cui desit copia Confessarii, & ideo, necessitate urgente, celebrat absque confessione. In nostro autem casu non celebrat absque confessione, quia desit copia Confessarii, sed ne incurrat notam infamiae, quam incurreret vocando Confessarium ad altare, ergo non est hic casus, de quo loquitur Concilium.

143. Hæc ratio, non video quomodo recte cohereat cum mente Tridentini, nec cum doctrina ipsius Vasquez. Dato enim, quod Concilium loquatur de illo solum, qui propter inopiam Confessarii in necessitate celebrat absque confessione, adhuc in nostro casu vtrumque verificatur, quia ad hoc ut verum sit, quod non datur copia Confessarii, non requiritur, quod non adsit physice in eo aliquis Confessarius; sed sufficit, si penitens non possit absque grati incommodo illi confiteri sua peccata. Idque ipse Vasquez capite precedenti cum omnibus Theologis docuit *num. 5.* & probatur clare ex iisdem verbis Tridentini; dicit enim, omnibus in vniuersum esse obligationem premitendi confessionem, nisi desit copia Confessarii; quæ exceptio firmat regulam in contrarium: certum est autem, non debere premittere confessionem illum, cuius quidem Confessarius adsit, sed non potest ei confiteri absque periculo reuelationis, aut iniuriæ grauis; ergo hic dicitur tunc carere copia Confessarii, quia perinde est, ac si non adsit Confessarius. In nostro autem casu licet adsit Confessarius, non tamen potest Sacerdos celebrans illi confiteri absque nota, & periculo infamiae; ergo iuxta mentem Tridentini, & doctrinam ipsius Vasquez non dicitur hic, & nunc habere copiam Confessarii, atque adeo ex hoc capite non debuit obligari præcepto illo Tridentini ad confitendum quam primum post Missam.

144. Melius arguit idem Vasquez secundo ex regulis Missalis Romani, quæ diuerso modo loquuntur de Sacerdote, qui ante celebrationem, vel de eo, qui in ipsa celebratione habet conscientiam peccati mortalis: nam in primo casu dicitur, quod habeat contritionem, & postea quamprimum confiteatur: in secundo autem casu solum dicitur, quod habeat contritionem cum proposito confitendi, & satisfaciendi: non ergo putarunt ij, qui regulas illas collegunt, quod Tridentini præceptum æquè vtrumque casum comprehenderet; alioquin eodem modo in vtroque explicarent obligationem quamprimum confitendi.

145. Rationem huius diuersitatis possumus ex ipsis verbis Tridentini colligere: loquitur enim de illo solum, qui, *necessitate urgente, absque prauia confessione celebraverit*; quibus verbis videtur significari ille solus, qui necessitate coactus non præmisit confessionem, hoc est, non est confessus, antequam ad Missam celebrandam accederet: hoc enim significat *prauia confessio*, confessionem scilicet ante Missam; confessio vero facta in media Missa non dicitur in toto rigore *prauia*, sed concomitans. Quamuis ergo Sacerdos tunc communiceet absque confessione propter necessitatem, & carentiam Confessarii, cui posset absque nota confiteri, non videtur tamen comprehendere præcepto Tridentini, quia non omisit propter illam necessitatem confessionem præuiam, hoc est, quæ præcederet celebrationem Missæ, sed solum confessionem, quæ præcederet communionem, vel prosecutionem celebrationis. Fuit autem maius fundamentum, ut Concilium vellet comprehendere primum casum, quam secundum, eo quod voluit

Parochos rurales reddere magis cautos ad quærendum Confessarium ante celebrationem Missæ, propter periculum scilicet magis ordinarium, ne diu celebrarent absque confessione prætextu carentiæ Confessoris; quem non haberent fortasse, quando actu volebant celebrare: quod periculum non erat in secundo casu, quando per accidens in ipso altari alicuius peccati recordantur.

Videtur ergo probabilis satis hæc sententia; iuxta quam consequenter videtur idem dicendum siue peccati memoria occurrat post consecrationem, siue etiam ante illam; & in hoc plane sensu videtur loqui P. Vasquez: nam regula illa Missalis Romani, quam affert, vniuersaliter loquitur de eo, qui in altari recordatur alicuius peccati; & rationes, quibus vitur, vniuersaliter probant, in vtroque enim casu omittitur confessio propter notam, & infamiam, ad quam parum refert, quod sit ante, vel post consecrationem. Quare idem Vasquez *cap. precedenti, num. 12.* fatetur, non esse distinguendum ante, vel post consecrationem quoad notam infamiae, sed in vtroque casu eodem modo loquendum esse. Denique ratio, quam attulimus ex verbis Tridentini, eodem modo procedit; ille enim, qui ante consecrationem immediate confiteretur, non diceretur confessus ante Missam, nec illa confessio fuisset præuia in rigore; iam enim inceperat celebrare Sacerdos, cum tota illa actio appelleretur Missa integra, licet non omnes eius partes sint æquè essentielles.

Rursus iuxta eandem sententiam consequenter videtur idem dicendum, siue in Missa occurrat memoria peccati, siue occurrat peccatum ipsum quod tunc a Sacerdote fortasse committeretur: in quo casu minus consequenter videtur locutus Syluius, ubi supra, dicens, tunc habere locum præceptum Tridentini confitendi quamprimum post Missam. Nam eadem videtur esse ratio, cum nec in eo casu verificetur, Sacerdotem propter carentiam Confessarii, & urgentem necessitatem celebrare absque præuia confessione; tunc enim confessio *prauia* omissa fuit non propter necessitatem, sed quia nondum erat necessitas confitendi, cum nondum fuisset commissum peccatum.

Huic sententiæ obici adhuc potest, quia qui propter obliuionem peccati omittit confessionem præuiam, videtur eam omittere propter necessitatem urgentem, quæ enim maior necessitas, quam obliuio? ergo verificatur, quod ille celebravit absque præuia confessione propter necessitatem, & per consequens obligatur Tridentini lege ad confitendum quamprimum post Missam. P. Suarez *dicta, sect. 7.* dicit, probabilius esse, quod eiusmodi casus, quando obliuio durat per totam Missam, non comprehendatur Tridentini lege. Ego id certum existimo; quia Concilium in eo capite solum loquitur de eo, qui ante communionem est conscius sibi peccati mortalis: dicit enim, *eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis, quantumcumque sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat: quod à Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio inbibueris celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo seruandum esse decreuit; modo non desit illis copia Confessoris*. Ecce, hucusque loquitur solum de obligatione præmittendi confessionem, quando quis conscius est sibi peccati, modo non desit copia Confessarii. Statim autem subiungit: *Quod si, necessitate urgente, Sacerdos absque prauia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur*. Quæ verba debent intelligi omnino iuxta subiectam materiam, scilicet de Sacerdote, qui conscius sibi peccati mortalis, celebrat absque

146. Videtur probabilis satis hæc sententia.

147.

148. Obijciunt probabiliter.

Respondetur.

Conc. Trid.

præmissa

præmissa confessione, urgente necessitate; ille enim, qui conscius sibi non est peccati, non comprehendatur illo præcepto confessionis præuiæ, neque indigebat necessitate urgente ad celebrandum absque confessione: cum ergo ille, qui est omnino oblitus, non sit conscius sibi alicuius peccati, non potest comprehendere hac lege Tridentini, quæ solum fertur ad eos, qui conscij sibi peccati excusantur urgente necessitate à præmittenda confessione. Non potest ergo in illo loco intelligi obliuio nomine *necessitatis urgentis*, cum sit sermo de necessitate urgente ad celebrandum cum conscientia, seu scientia peccati, quæ scientia omnino excludit obliuionem.

149.
*Quæritur
quinto.*

Syluius.

Quinto quæritur, an qui non ex necessitate, nec carentia confessarij, sed ex mera malitia, & culpabiliter celebrat absque confessione, obligetur illo præcepto Tridentini, ad postea quamprimum confitendum. Affirmant aliqui, cum quibus sentit Franciscus Syluius loco supra citato *illo dub. 2.* Et ratio esse potest, quia videtur esse argumentum à minori ad maius: grauius enim delinquit, qui absque necessitate, quam qui ex necessitate confessionem non permittit; ergo si iste, comprehenditur eo præcepto, multo magis ille.

150.
Respondetur.

Dicendum tamen est, minime comprehendere, quia Concilium aperte loquitur de illo, qui, necessitate urgente, celebrat; & quidem in his præceptis positui non debemus arguere ab vno ad alium casum: præsertim cum sit maior ratio in præsentibus, tum quia hoc præceptum ordinatur ad iniciendum metum iis, qui prætextu necessitatis celebrandi, differre possunt diu confessionem: posito autem hoc nouo præcepto, diligentius quærent confessarium: illis autem, qui ex malitia id faciunt, non erat necesse iniicere talem metum, cum iam scient, se obligari sub peccato ad præmittendam confessionem: tum etiam, quia præceptum hoc in ordine ad illos non esset vtile, sed occasio certa noui peccati absque vlla spe fructus. Quo modo enim sperabitur confessoris statim post Missam propter hoc nouum præceptum Ecclesiæ, quo, contempto præcepto Diuino, celebrat nunc absque confessione? Aduerte tamen, Sacerdotem, qui, urgente necessitate, absque confessione celebrat, licet culpabiliter non præmittat contritionem, comprehendere adhuc illo præcepto confitendi quamprimum: eius enim verba vniuersalia sunt, nec distinguunt inter Sacerdotem habentem, vel non habentem contritionem; sed loquuntur de non præmittente confessionem ob necessitatem urgentem.

151.
*Quæritur
sexto.*

Satisfi.

Sexto quæritur, an comprehendatur eo præcepto, qui prius quidem confessus fuerat, & absolutus, sed postea recordatur peccati non explicati in confessione, & ob necessitatem, & carentiam confessarij, celebrat absque noua confessione? Ratio dubitandi est, quia hoc non celebrat absque confessione præuiæ, cum reuera confessus fuerit. Respondetur tamen, illum casum comprehendere illa lege Tridentini; nam ille celebrat conscius illius peccati absque illius peccati confessione, quam permittere deberet, si necessitas vrgens non excusaret; confessio ergo præuiæ, quæ exigitur, non est solum confessio qualibet, sed confessio eius peccati, quæ propter necessitatem non præmittitur. Alioquin si aliquis integre confessus fuisset, & postea peccasset mortaliter, & propter urgentem necessitatem celebraret, absque noua confessione, comprehenderetur illa lege Tridentini; nam nec hic diceretur celebrare absque confessione aliqua præuiæ. Hoc autem est manifeste falsum; nam in hoc sensu nemo celebrat absque confessione præuiæ, cū aliquando confessi sint omnes, licet post vltimum peccatum non sint confessi.

Ille igitur dicitur accedere absque præuiæ confessione in præsentibus, qui non præmittit confessionem eorum peccatorum, quorum conscientiam habet ante celebrationem; qualis est ille, qui recordatur peccati non explicati in vltima confessione.

Septimo quæritur de illo, qui habens casum reservatum, & non potens recurrere ad superiorem, constituitur urgente necessitate celebrandi, inferiori, & ab eoque absoluitur directe à non reservatis, an ille obligetur illo præcepto Tridentini ad confitendum postea quamprimum superiori: an vero sufficiat confiteri superiori tempore debito, quando scilicet inflet obligatio, aut præceptum confessionis annuæ, vel propter recipiendam Eucharistiam? De hoc dubio nihil inuenio apud Auctores, consequenter tamen ad doctrinam supra positā videtur hic etiam comprehendere præcepto confitendi postea quamprimum possit, quia hic re vera celebravit ratione necessitatis vrgentis absque confessione illius peccati, cuius conscientiam habebat, & quam præmittere debebat: quod autem confessus fuerit alia peccata non reservata, non videtur sufficere, sicut neque in illo, qui confessus est alia, & postea recordatur ante Missam alterius peccati, quod non dixerat, quā tamen diximus debere post Missam quamprimum confiteri.

Obiici tamen potest, quia ex hoc sequitur comprehendere debere eodem decreto Tridentini illum, qui ante Missam confessus est omnia peccata mortalia præter vnum, quod iustus de causis tacuit, ne incurreret graue damnum apud confessarium, & quia non habebat alium confessarium, cui illud posset secure confiteri, atque ideo etiam hunc obligari ad confitendum quamprimum illud peccatum, & quærendum confessarium, cui absque periculo confiteri illud posset. Cōsequens autem videtur falsum; quia ille re vera fecit iam confessionem formaliter integram, & confessus est omnia sua peccata, quantum humano modo potuit: non ergo celebrat absque confessione debita præuiæ. Nam confessio debita est solum confessio omnium peccatorum, quantum absque incommodo, & humano modo explicari possunt. Simile etiam exemplum afferri potest de illo, qui, instantane in bello, v. gr. morte, confiteretur aliqua peccata in specie, & alia omnia propter temporis angustias solum in genere, & statim celebraret, vt sibi ac alijs prouideret de viatico; hic, inquit, non videtur obligandus, elapso illo periculo, ad confitendum statim, quia non celebravit absque confessione præuiæ formaliter integram; ergo neque in illo alio casu habens casum reservatum debet obligari ad adeundem superiorem statim post Missam.

Aliquis fortasse dicet, posse assignari differentiam inter hos casus, & illum alium, vt ille solus comprehendatur lege Tridentini, & non isti; quia Tridentinum loquitur expresse de illo, qui ratione vrgentis necessitatis celebrat absque confessione præuiæ; ille autem, qui habens peccatum reservatum celebrat absque confessione facta suo superiori, id certe facit propter urgentem necessitatem celebrandi, vt vitet notam, & infamiam, vel quid simile. At vero ad celebrandum post confessionem formaliter, & non materialiter integram, famam tamen coram legitimo confessario, potente hic, & nunc absolute ab omnibus peccatis, & requiritur ille gradus necessitatis. Requiritur quidem aliquis necessitas sitas ad dimidiandam licite confessionem coram legitimo confessario; non tamen talis, quæ sit necessitas vrgens simpliciter, vt explicauimus supra *sect. 5.* vbi attulimus rationem, cur maior necessitas requiratur ad confitendum inferiori, qui non potest absolquere directe à reservatis, quam ad non confitendum

confitendum integre ei, qui potest absolvere ab omnibus. Ille ergo, qui hoc modo dimidiat confessionem, non est necesse, quod id faciat propter necessitatem urgentem simpliciter, & per consequens non comprehenditur sub decreto illo Tridentini, quod loquitur solum de omittente confessionem propter urgentem necessitatem.

Sed virgeri potest contra hoc, quia licet non requiratur necessitas vrgens simpliciter ad dimidiandam confessionem coram legitimo confessario potente absolvere ab omnibus, requiritur tamen necessitas simpliciter vrgens ad communicandum, vel celebrandum absque prauia confessione peccati, cuius conscientia actu est: ille autem, qui dimidiat confessionem coram suo legitimo confessario, vere celebrat postea conficius peccati absque prauia confessione illius; ergo debet habere necessitatem urgentem ad celebrandum, & per consequens comprehenditur lege illa Tridentini. Si enim hic potest celebrare absque necessitate urgente ad celebrandum; cur non poterit etiam absque virgensi necessitate celebrare ille, qui confessus est inferiori, & absolutus est directe à solis peccatis non referuatis; Verque enim æque est conficius peccati mortalis, cuius confessionem non præmisit, vel certe non est illud confessus legitimo iudici in illo foro. Quod autem non requiratur æqualis necessitas ad dimidiandam confessionem in utroque casu, videtur se habere per accidens, & omnino extrinsece in ordine ad communionem. Potest enim contingere, quod aliquis habeat causam, & necessitatem sufficientem ad dimidiandam confessionem, & non ad celebrandum, vel communicandum ante confessionem integram, v. g. Sacerdos, qui nunc habet confessarium, cui ob angustias temporis non potest integre confiteri, & aliunde probabiliter timet, quod per longum tempus, & fortasse per totam vitam, non habebit aliam occasionem confitendi, habet certe causam sufficientem, ut confiteatur illi, licet non integre, imo etiam si haberet peccata referuata, à quibus ab illo non posset absolui: non tamen habet causam sufficientem, & urgentem necessitatem ad celebrandum, si aliunde probabiliter etiam sperat, quod breui habebit alium, cui integre possit confiteri, & nunc non virget necessitas alia, vel timor infamiae ad celebrandum. Concilium ergo loquitur de iis, qui absque prauia confessione celebrant propter necessitatem non quamcunque, nec quæ solum vrgeat ad confitendum, sed quæ vrgeat ad celebrandum, quæ necessitas æqualis videtur requiri, ut possit celebrare, qui confessus est non integre, potenti absolvere ab omnibus, & ut possit celebrare ille, qui confessus est inferiori non potenti absolvere à referuatis; utque enim celebrat absque prauia confessione peccati, cuius conficius est: ergo uterque comprehenditur illa lege confitendi postea quamprimum.

Consequenter itaque verius existimo, in iis omnibus casibus locum habere præceptum illud Tridentini, quod quidem ex contextu illius capitis colligi videtur. Præmiserat enim obligationem vniuersalem præmittendi confessionem ante communionem, quoties aliquis conficius est sibi peccati mortalis in quibus verbis certum est nomine *Confessionis* intelligi non quamlibet confessionem formaliter integram, sed confessionem eorum omnium, quorum ante communionem conficius est; alioquin si post confessionem recordamur alicuius peccati, non debemus illud ante communionem confiteri: quod est contra vsum totius Ecclesiae, & omnino falsum. Proponitur ergo in illis verbis obligatio

confitendi omnia peccata, quorum ante communionem memoriam, & conscientiam habemus: de eiusmodi autem confessione, & de hoc debito subiungitur: *Quod à Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incumbit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo seruandum esse decreuit; modo non desit illis copia confessoris.* Ecce illam eandem confessionem omnium peccatorum, quorum ante communionem conscientiam habemus, de qua sermo erat: dicit, debere præmitti à Sacerdote, si non desit copia confessoris: quod si desit, & necessitas celebrandi vrgeat, & ideo absque prauia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur; quæ vltima verba necessario intelligenda sunt de eadem confessione prauia, de qua sermo erat, scilicet, illa confessione integra omnium peccatorum quorum memoria sit ante communionem; ad quam confessionem præmittendam, Sacerdotes etiam teneri dixerat. Alioquin erit æquiuocatio ingens intra paucissima verba, intelligendo nunc vnum, & statim aliud, nomine illo *Confessionis prauia*.

Fatendum est ergo, Concilium obligare voluisse ad quamprimum confitendum omnes Sacerdotes, qui carentes confessario propter urgentem necessitatem celebrandi id faciunt absque confessione illa prauia, ad quam præmittendam iure Diuino tenebantur quæ est confessio integra omnium mortalium, quorum memoriam habent ante communionem. Quamvis ergo in calibus supra adductis Laicus, vel etiam Sacerdos communicans more Laicorum non obligetur ad confitendum iterum statim post communionem, voluit tamen Concilium, Sacerdotes celebrantes ad id obligare, ut propter maiorem frequentiam, & occasionem ac necessitatem sæpius celebrandi, & communicandi, sint magis cauti, & diligentes in quærendo confessario legitimo, ac opportunitate confitendi integre omnia peccata.

Quid intelligatur per illud, quamprimum, in verbis Concilij.

Octauo quaritur, quomodo intelligendum sit illud, *quamprimum*, quod est quærere, quæ, & qualis dilatio confessionis post Missam sit materia sufficiens ad peccandum grauius contra istud præceptum? Aliqui videntur omnino stricte illam vocem accipere, ut finita Missa statim debeat Sacerdos quærere confessarium; pro qua explicatione Antoninus Diana dicto tract. de celebratione Missarum, resoluit. 60. Diana. assert. Ioan. Sancium in *Selectis* disp. 32. num. 4. quem videre non potui. Alij autem, qui ab eodem dicuntur pro sua sententia citati, nempe Suarez, & Vasquez, id non dicunt, sicut nec Henriquez, qui ibidem citatur.

Alij ad aliud extremum declinantes, dicunt, illam particulam ita intelligi, ut Sacerdos postea confiteatur suo tempore, nempe ante aliam celebrationem; quam sententiam saltem per principia extrinseca probabilem esse docet idem Diana loco citato; & pro ea assert. Stephan. Fagundez de præceptis Ecclesiæ tract. 3. cap. 8. num. 9. Molfesum in *Summa* tom. 1. tract. 3. cap. 10. num. 28. & per Binsfeldium in *Enchirid. Theol. Pastor* c. 5. Verum ex his auctoribus solus Fagundez id dixit, absque alio auctore, vel ratione. Nam Molfesius loquitur ibi expresse de Laico communicante, urgente necessitate absque prauia confessione; & de illo dicit, debere habere contritionem cum proposito confitendi non statim, sed suo tempore; pro quo assert. Suarium, & alios auctores, qui certe id non dicunt de Sacerdo-

157.

158.

Octauo quaritur quid intelligendum sit per illud quamprimum.

Aliquorum sententia.

156.

Trinitas ita quæ videtur in iis omnibus casibus locum habere præceptum Tridentini.

te celebrante. Petrus vero Binsfeldius citatur à P. Diana non designata parte illius operis: oportet tamen, quod sit in 1. parte, non cap. 5. sed cap. 6. in quo tractat de illa obligatione Sacerdotis, sed ibi nullo modo insinuat eiusmodi sententiam: non potest ergo manere probabilis propter sola principia extrinseca, quæ non habet alium auctorem, nisi vnum; & est contra omnes alios.

160. Contra illam vero est expressa declaratio appo-
Contra hoc sita in regulis Missalis Romani, in quibus illa dictio Concilij, quamprimum, explicatur, cum primum poterit. Ergo si potest confiteri ante aliud sacrum, quod forte non faciet ante mensam, debet ex illo præcepto confiteri. Deinde, quia nemo prorsus dicit, fieri illico, statim, quamprimum; illud, quod post sex, vel octo menses sit. Cum ergo possit contingere, quod Sacerdos ille non celebrat iterum intra sex, vel octo menses, non satisfacit præcepto Tridentini, dilata confessione per totum illud tempus, & habita (ut supponimus) interim copia confessorij. Denique in eo sensu præceptum Tridentini ad nihil novum obligaret, neque esset differentia inter Sacerdotem celebrantem, & Laicum communicantem, urgente necessitate, absque prævia confessione. Vterque enim præcepto Divino obligatur ad confitendum, data occasione, ante communionem sequentem. Hoc ergo non est explicare, sed auferre omnino illud Tridentini præceptum.

161. Alij ergo tertio dicunt, illud, *quamprimum*, intel-
Alij tertio ligi intra triduum; quam explicationem approbat idem Diana loco citato, & pro ea affert Thom. Sanchez, Egidium de Conink, Gonzalez, & alios. Sed ij omnes loquuntur in aliis materiis diuersis; nec quoad hoc potest argui ab vna materia ad aliam; quia dictiones illæ, statim, incontinenti, mox, quamprimum, & similes non habent certam, & determinatam significationem, sed ex diuersitate materiæ, de qua agitur, & ex aliis circumstantiis indicandum est, quando aliquid factum, vel non factum sit statim, incontinenti, &c. ut tradunt communiter Iuristæ; & videri possunt Card. Tuschus in dictione Mox. Ioan. Petrus Surdus Confil. 437. num. 31. Paul. Ghirlandus de hæreticis q. 5. num. 16. & sequentibus; qui habetur in tom. 11. tractatum Iuris, parte 2. Vnde aliquid in vna materia dicitur fieri statim, si fiat intra hebdomadam, vel mensem, in alia vero materia non dicitur statim, nisi fiat intra diem. Sic David Psal. 36. loquens de humiliatione peccatorum, quæ eorum gloriam consequitur, dicit subsequi statim: Inimici vero Domini mox ut honorificati fuerint, & exaltati, deficientes quemadmodum sumus deficient; ubi non intelligitur de consequutione intra diem, vel mensem; sed de illa, quæ non differatur per longum tempus. Sic enim explicatur vox statim in illa materia 2. Machab. c. 6. in illis verbis: Etenim multo tempore non sinere peccatoribus ex sententia agere, sed statim ultiones adhibere, magni beneficii est indicium: ubi statim accipitur, prout opponitur ad multum temporis; & tamen in aliis materiis non potest ita late explicari. Quando enim dicitur Ioan. 18. Et statim gallus cantauit, certe non potest intelligi de cantu post diem, nec per vnâ horam. Debet ergo totum hoc relinqui prudentis arbitrio, qui ex materia huius præcepti & aliis circumstantiis iudicare debet, quæ dilatio opponatur, vel non opponatur illi.

162. Ad hoc autem obseruanda est intentio Concilij
Observanda est intentio Concilij. in hac lege, quæ fuit sacerdotum conscientia, & puritati consulere, qui propter necessitatem celebrandi facilius possent confessionis remedium negligere: idcirco voluit providere, ita permittendo in casu veræ necessitatis celebrare cum contritio-

ne, ut maneret obligatio confitendi data occasione, ut tollatur periculum lapsus celebrandi absque confessione. Illa autem particula *quamprimum*, idem est ac prima data opportunitate, seu, ut explicuit regula Missalis, *cum primum poterit*. Vnde infero, posse contingere, quod aliquando obliget illud præceptum sub mortali ad confitendum eadem die, quando scilicet hodie habet confessorium, & non est certum, an cras illum sit habiturus, cum tamen instet eadem necessitas celebrandi cras; tunc enim etiam si tertia die habiturus sit certo confessorium, debet hodie confiteri; quia dilatio illa, licet sit parua quoad tempus, est magna in qualitate, cum sit causa celebrandi iterum absque confessione; quod est directe contra finem huius præcepti.

Quando vero dilatio non afferret hoc periculum celebrandi absque confessione, sed sifteret intra terminos mere dilationis confessionis post Missam, rursus distinguendum videtur; nam si dilatio hodierna affert periculum, non quidem communicandi postea absque confessione, sed tamen non confitendi per plures dies, quia nunc habeo confessorium, & postea non habeo illum; tunc dilatio hodierna videtur aduersari grauius præcepto Concilij, quo præcipitur confessio, cum primum poterit fieri, hoc est, prima occasione, & opportunitate habita; cui præcepto grauius obstat, qui vult dilationem illam notabilem post primam occasionem, & opportunitatem confitendi. Cessante autem illo periculo, videtur probabilis sententia illa, quod non sit dilatio grauis, quando intra triduum confitetur Sacerdos. Eodem enim modo præcipitur in cap. Eos, qui, de sententia excommunicationis, in 6. quod illi, qui in articulo mortis aboluuntur ab excommunicatione referuata, postea si conualuerint, debeant, cum primum commode possint, recurrere ad superiorem, alioquin reincident in censuram; & tamen non iudicabuntur reincidente, qui intra triduum datæ commoditatis recurrerint. Sicut etiam præceptum deferendi libros hæreticorum ad Inquisitores non violat grauius, qui per biduum illos retinent; ut cum aliis docet Thom. Sanchez lib. 2. in Dialectic. cap. 10. num. 55. Non ergo videtur magis stricte explicanda illa dictio, *quamprimum*, in casu nostro; neque enim videtur grauius opponi fini, aut præcepto Concilij illa brevis dilatio.

Restabat nunc agere de obligatione negandi Eucharistiam indigno, seu peccatori publico vel occulto: de hoc tamen diximus satis supra disp. 8. de Sacramento in communi, sess. 10. & sequentibus.

DISPUTATIO XV.

De dispositione corporali requisita ad percipiendam Eucharistiam.

SECTIO I. Quæ mundities exigatur in corpore, præsertim à pollutione, & copula.

SECTIO II. De ieiunio requisito ad communionem.

SECTIO III. Quomodo propter mortis periculum, vel necessitatem sumentis liceat communicare, non præmissis ieiunio.

SECTIO IV. Alij casus in quibus licet absque ieiunio Eucharistiam accipere.

Quæ ad corpus pertinent, reduci solent ad munditiam externam, & internam ipsius corporis.